XXV. ÉVF. 5. SZÁM
ÁRA 50 FILL.
1943. NOVEMBER 15.

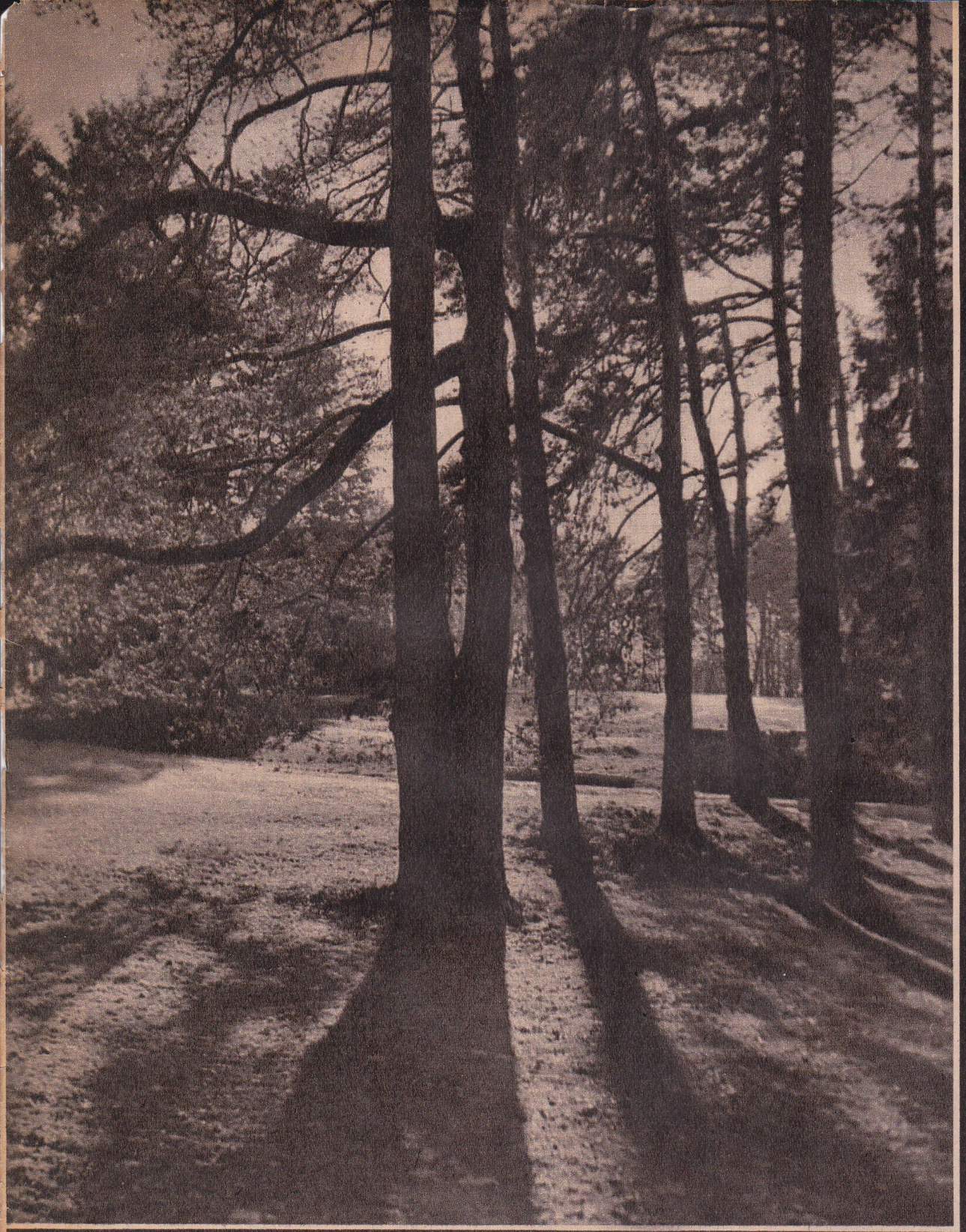

(Kántor felv.)

MAGYAR CSERKÉSZ

Słowasser

hangszerben, gramofonban és javításban a legolcsóbb és legjobb!

Budapest, II., Lánchíd-u. 5

REJTVÉNYEK

A megfejtéseket levelezőlapra írva a következő címre küldjétek: „Magyar Cserkész rejtvénye", Budapest, V., Nagy Sándor-utca 6.
Beküldési határidő: 1943. nov. 30.

Tudnivalók:

Takarékoskodj pénzzel, anyaggal, idővel. Ez rád is vonatkozik: csak a levelezőlapon beküldött megfejtéseidet fogadjuk el. (Pénzt, papírt és borítékot takarítasz meg ezáltal).

Megfejtéseket több aláírással, pl. őrs vagy raj nevében nem fogadunk el, mindenki igyekezzék saját maga megfejteni a rejtvényeket és egyénileg beküldeni azokat.

Felesleges a rejtvények neveit, címeit vagy magát a rejtvényt megismételni. Elegendő közölni a rejtvény számát és annak megfejtését. Figyelmen kívül hagyjuk azok megfejtését, kik a lap megcsonkításával egyes kivágott részeket küldenek be.

Milyen rejtvényeket küldjünk be közlés céljából:

1. Ötletes, újszerű legyen.
2. Érdekes, lehetőleg cserkészvonatkozású.
3. Rejtvényeink tárgyát főleg a magyar életből, a magyar történelemből és földrajzból vegyük. Mindenekelőtt hazánkkal, ne pedig a külfölddel foglalkozzunk.
4. Szórakoztatóak, éppen ezért ne túlnehezek legyenek!
5. Megfejtés közben tanuljunk is belőle.
6. A fentiek mind vonatkoznak a keresztrejtvényekre is, itt a feltétel még az is, hogy a rejtvény üres (tehát szövegnélküli) rajzát a nyomdai sokszorosítás céljából tussal húzzátok ki és a helyes megoldást pedig 2 (kettő) példányban mellékeljétek. A közlésre beküldött képrejtvényeket ugyancsak tussal készítsétek el.

Az 1943 november 1-i Magyar Cserkész rejtvényeinek megfejtése:

1. Hárcképtelenség. Egyhangúság.
2. Mindkét vonat egyenlő távolságra van Budapesttől.
3. A bal levéltől felfelé, a jobb levéltől pedig balfelé haladj.
4. DÉLIBÁB.
5. MAGYARCSERKÉSZM A ŐRS RAJ IGA O GJ AZA S LKI SZ YOO UKA COI FOG ANTI IPCSE PASA R OLF ÉSE LEL L OL IONTENGER PO RAG GYERGYO NÉM SP ATERHELÉS KV Z APA VAT VAR E ÁGYÚ KÁTYÚ ALÓZ GIN MAR ÜLI ALÉ NN PIR N ÚTI TR E PÁL GOL ÉLE E MVOLTHANEMLESZ'

4. Pató Pál úr

Az ábráról hányféleképpen olvashatod le a „Pató Pál úr"-t?

5. Emeletes talány

1. Táborban jó vele barátságban lenni.
2. Kúszó növény.
3. Világháborús híres repülőnk volt.
4. Pl. 1848-tól — napjainkig.
5. Idegen szóval széljegyzet, feljegyzés.

1. SZA
2. SZA
3. SZA
4. SZA
5. SZA

6. A világ legkönnyebb betűrejtvénye?

7. Tologatós

MÁJUSFA
HÓDITANI
FALTÖRŐKOS
MAKRANCOS
KIÁLTÁS

A fenti szavakat jobbra vagy balra tologatva olyan helyzethez juthatunk, hogy egy függőleges sorban egyik híres magyar írónk vezetéknevét olvashatjuk.

NÉLKÜLÖZHETETLEN!

HEVESY IVÁN:

a fényképezés technikája

2 kötet, több mint 1000 oldal, 350 kép, táblázat, recept. Hetedik bővített és átdolgozott kiadás.

Ára kötve (két kötet együtt) P **20.-**

Kapható minden könyvkereskedésben és a kiadónál:

fényképészeti, optikai, keskenyfilm szaküzlet és laboratórium

BUDAPEST

IV., Károly-krt 28., VI., Andrássy-út 31., VII., Rákóczi-út 80.

8. Elszakadt közmondás

KOR — ÁD — JÁR — EL — A — A — A — SÓ — DIG — RA — RIK — MIG — KUT — TÖ.

Állítsátok ismét össze ezt a 14 részre szakadt közmondást!

9. Keresztrejtvény

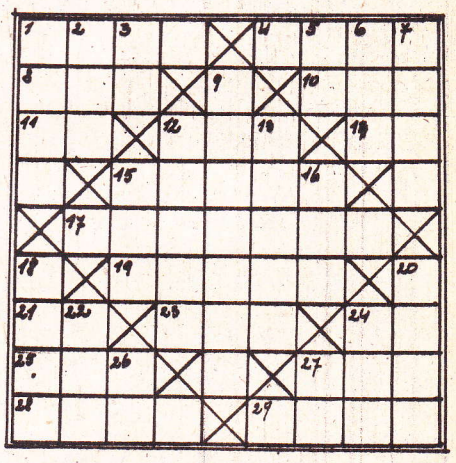

Vízszintes: 1. Jó eledel. 4. Testrész. 8. Családtag. 10. Értéke. 11. Köszöntő szó. 12. Néz. 14. . . er egyik nagyon régi városunk. 15. L. E. B. Z. A. 17. Kézápolószer (krém = kr.). 19. Kedve népiesen. 21. Kötőszó betűhibával. 23. Számnév. 24. Nem fől. 25. Eső után van. 27. Vízi növény. 28. Vásáról ellentéte. 29. Gazfickó, enyhébb kifejezéssel.

Függőleges: 1. Gazdasági eszköz. 2. Családfenntartó (a = á). 3. Sóshalmi Antal. 5. Ezzel kezdődik a zárlat. 6. Nem arra, betűhibával. 7. Ön. 9. Magyarok Etelköz előtti ős hazájuk. 12. Ledob. 13. A választó ezt csinálja egy betű kihagyásával. 15. Luk népiesen. 16. Vonatkozó névmás. 18. Fontos szervünk. 20. Történet. 22. Téli ruhaneműek közé tartozik. 24. Ingovány. 26. Reiker szava. 27. Ételeknél nélkülözhetetlen.

1. Detektiv iskola

A gazdag bankárt magányosan álló villájában meggyilkolva találták. A gyilkos valószínűleg dulakodott áldozatával, mert a fali ütő óra elmozdult helyéből és megállott. A helyszíni vizsgálat szerint 11 óra előtt 5 percet mutatott.

A gyanúba vett inas, kire a rendőrség gyanakodott a kérdéses időre, 11 órára máshollétet tudott igazolni. Azonban a nyomozást vezető detektív megállapította, hogy a gyilkosság után (ami 7 óra előtt 5 perccel történt) az inas az óra mutatóját 11 órára tolta előre, hogy a vizsgálatot megtévessze és ő erre az időpontra máshollétet tudjon igazolni.

Mit gondoltok, hogyan derült ki a csalás, ill. a gyilkosság igazi ideje, melyre az inas már nem tudott máshollétet igazolni?

2. Milyen virág?

3. Duna—Tisza mentén

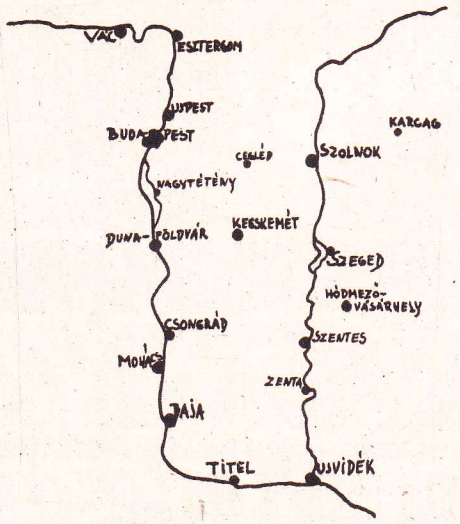

Dugó Jani barátunk emlékezetből lerajzolta a Duna és Tisza közelében lévő városokat, helységeket. De úgy látszik, emlékezete megint csalt, mert itt-ott a rajza mintha nem egyezne a valósággal. Keressétek meg a hibákat!

XXV. ÉVF. 5. SZÁM

MAGYAR CSERKÉSZET

SZERKESZTI: VELŐSY BÉLA

1943. NOV. 15

Ácsi! Bolond kend, bácsi!

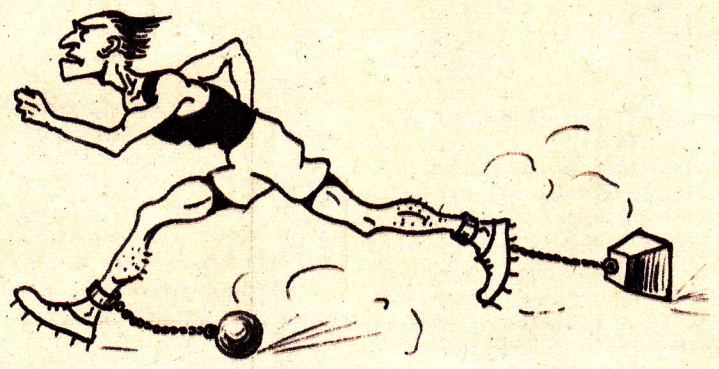

Ki hallott még ilyet: lábra kötött kölöncökkel versenyt futni ?! A mesebeli Mérföldlépő megtehette, mert különben hamarosan kifutott volna a térképből, de rendes halandó ilyesmit nem cselekszik.

Nem-e ? Megteszed azt te magad is, édes kiskomám! Meg a Pista is, a Jancsi is, a Feri is. Majdnem mindenki, aki rendszerint elereszti a füle mellett az 5. törvény második részét. (Hogy is szól az ? Szerk.)

Hogy már ilyet ne mondjak ?

Pedig igenis, mondok ! Sőt bizonyítok !

Ide hallgass ! Hivatalos úton jártam egyszer több kollégával valami kis faluban. Egy jóságos öreg néni vállalta, hogy ebédet készít számunkra. Ráhagytuk, főzzön, amit lehet. — Jóval dél után, farkaséhesen telepedtünk az asztalhoz. A néni behozta az első tálat : jóféle paradicsomleves. Valami metélt is volt benne. Boldogan merítünk, egyik a másik után. Hát egyszerre kifakad valaki az alvégen :

— Drága nénikém, minek tett bele metéltet ? Így képtelen vagyok megenni ! Legyen szíves, szűrje le nekem . . .

Néma fejcsóválás a többség részéről. — Valami húsféle következett. Azzal nem volt más baj, minthogy egyik zsírosnak találta, a másik a kölesből készült rizskörítést furcsálta. A harmadik tálnál kitört a botrány. Képzeld — palacsinta volt ! De nem a közellátásügyi miniszter csapta a botrányt, pedig úgy szemre is jutott egy-egy kopoltyúra öt darab, bőven cukrozva. Hijjnye ! nem is jó rágondolni. Ám a „paradicsomos" bácsi rákezdi :

— Nénikém, remélem, hogy nem baracklekvárral töltötte meg ?

— Dehogy nem, lelkem ! Fínom, friss barackból főtt lekvárral !

— Ajjaj ! Azt képtelen vagyok megenni ! Ha nincs kint üres palacsinta, hát kaparja le vagy kettőről a lekvárt. Nem bírom másképpen . . .

— Bolond kend, bácsi ! — fortyantunk fel erre az ostoba kényeskedésre valamennyien és bosszankodva kebeleztük be a pompás falatokat, míg Ő-kényessége a maga levakart tésztáival nyavalygott. Mert azt megérti az ember, ha valaki nem bírja a savanyút, mert sok a gyomorsavja. A másik undorodik a zsírban úszó dolgoktól. (Ez mostanában keveset fenyeget ! Szerk.) De hogy valaki a levesben a metéltet, palacsintában a baracklekvárt utálja, az már kész bolondéria ! Mesterséges megnehezítése a maga (és sokszor mások) életének. Kölönc-kötés az élet nagy versenyfutásában. Nincs igazam ?

— De igen ! Csakhogy én mind a kettőt boldogan megeszem. Csak anyu ritkán cselekszi ezeket.

No csak várj ! Van egyéb is ! Eléd teregetek egy csomó, életből vett tükörcserepet s egyikben csak meglátod a magad ábrázatát is . . .

Tehát kezdjük ! „Nem bírom !" — „Neem biii-romm !" például a *ruházkodásban* a magas cipőt, a rövid harisnyát, a vastagabb harisnyát, a kemény inggallért, a nyakkendőnélküliséget, nyáron a kalapnélkül való járást, télen a melegebb tökfedőt stb., stb. És ha már a divatnál tartunk, nem bírom a rövidre nyírt hajat és csak lapátszerűre növesztett körmökkel bírok tanulni. (Különösen fontos ez a kisujjamon, mert ez az elegancia Csimborasszója !)

Nem bírom ételben a levest (meleget, langyosat), a főzeléket (spenótot, sárgarépát, kelkáposztát, sőt — zöldborsót ! !, a főtt tésztákat, a tejet (ha nyers, ha aludt, ha forralt, ha — mit tudom én, milyen ?), a túrósnál az édeset (a sósat), ami vajjal (zsírral) készült, a kávét (csak feketén, csak fátyollal szűrve, csak langyosan, csak kockacukorral), a rántottát csak hígan (vajjal, zöldpaprikával stb., stb.)

Nem bírom a fekvőhelyet : ha magas a párna (ha puha, ha alacsony), a kemény derékaljat, (más a puhát nem bírja), a paplant, a dunyhát, a pokrócot, ha szúr, ha nehéz, a takarót, ha könnyű. A fűtött szobát (a hideget). Nem bírok elaludni, ha a szomszéd szobában ég a villany (vagy beszélgetnek), (ha utazom, ha nyitva van az ablak, ha szekerek járnak az utcán, ha macskák nyávognak a tetőn stb.

És nem bírok napirend szerint tanulni, dolgozni. Levelet írni, fogalmazni. „Nehezebb" könyveket olvasni (l. Karthauzi !). Németet, franciát, latint megtanulni. A szabad időt lógás helyett önképzéssel, barkácsolással agyonütni. Kisebb testvéreimmel foglalkozni. A család kedvéért terveimen változtatni. Jókor felkelni. Idejében lefeküdni.

És nem bírom ezt, nem bírom azt, meg amazt.

Valld be, kiskomám, hogy egyik-másik „nembírom" a tyúkszemedre lépett. Igaz-e ?

Pedig az életben nagyon sokat kell bírni. És minél többet bír valaki, annál könnyebben mászik át a nehézségeken. Van olyan kemény legény is, aki nem is mászik, hanem szökken, sőt repül : ezek a győztesek. Elhiszed-e, hogy ha csak kissé szigorúbb volnál önmagadhoz, könnyen kigyógyíthatnád magadat egynéhány ilyen bolond rossz szokásból. Mostanában ugyan az *élet*, ez a nagy állatszelídítő szoktat le bennünket a tömeges nembírásról. Nekünk, cserkészeknek, pedig egy-egy jó tábor a szanatóriumunk. De azért résen kell lennünk és hol halkabban, hol pedig erélyes dobbantással le kell tépnünk a magunk kölönceit. Hozzátartozik ez az „emberebb ember"-séghez.

Mert a versenyfutás szakadatlanul tart és a tempó egyre gyilkosabb lesz. Aki nem hajlandó megválni a dédelgetett kölönceitől, az feltétlenül lemarad és a pálya közepén búslakodva vakarhatja a fejét, mint egyesek a palacsintáról a — lekvárt.

Huj, huj ! Le a kölöncökkel !

Elek bá.

Cserkészkatonák levele

Kedves fiúk!

Most mult 12 éve, hogy cserkész lettem. 12 hosszú esztendő, az élet sodort, a jó Isten vezetett, de mindig egy szent fogadott cél lebegett szemem előtt, magyar cserkészfogadalmat tettem és ezt be kell tartanom. Sok csalódás, öröm és bánat viharzott át a lelkemen, sokszor álltam nagyobb elhatározások előtt, de valahogy mindig azt éreztem, azért tudtam helyesen dönteni, mert cserkész voltam!

Igen! Bajtársaim! Azért, mert cserkész voltam és az is vagyok. Négy éve a honvédség kötelékében, egyenruhájában, járok, s most mint hivatásos hadnagy szolgálom hazámat, de minden tevékenységemben érzem, mindent a cserkészetnek köszönhetek.

A sok nyári nagytábor, a vízitúrák, a mozgó táborok, a kirándulások, játékok, főzés stb.... örök életre egy jellemet forrasztottak ki bennem: az örök magyar cserkészt! Cserkész voltam és vagyok! Büszke vagyok erre mindig, hogy ennek mondhatom magam, mert ha voltak ellenségeim, erősebb volt bennem a küzdés vágya és ereje, mint a megalkuvás.

Üzenem nektek, magyar cserkész testvérek, kitartunk itt is olyan szellemben, ahogy azt a fogadalmunkban megfogadtuk.

Miután kikerültünk az iskolából, szétszakadtunk, különböző pályákra mentünk, de üzenem innen északról a honvéd cserkész testvéreim nevében: él és lobog bennünk a cserkész szellem, mert élni kell, mert magyarok vagyunk. Mindent a cserkészetnek köszönhetek! Soha nem éreztem ilyen világosan ezt, mint éppen a mai időben. Visszaemlékszem, mikor harmadikos, negyedikes diák voltam, rövid nadrágban ugráltunk, lobogott a hajunk, mosolyogtunk Isten kék ege alatt, sütött a nap, s boldogan vártuk parancsnokunk minden mozdulatát, reggeli tornagyakorlatok, főzés, kirándulás, rőzsegyüjtés, és a legszebb: tábortűz.

Most is érzem ezt a fiatalos lendületet, az idealizmust, az őszinte szembenézést, szerettem mindent, embereket, természetet: Istent!

Neked köszönhetem cserkészet, hogy mind máig ez megszázszorozódott bennem, hogy ugyanaz tudtam maradni, hogy megmaradt bennem a tábortüzek hangulata, mikor kéz a kézben búcsúztunk az Istentől, a naptól, a bajtársainktól, attól, hogy ilyen jó cserkészek maradhattunk.

Ez a szellem ad most is hitet, erőt és kitartást.

Magyar cserkészek, csüggedésre nem lehet sohasem ok. Magyar katonatiszt vagyok, de büszkén mondhatom, most is cserkész szellemből élek és fejleszteni fogom addig, amíg két karom emelni tudom.

Magyar, Katona, Cserkész! Mert mi mindannyian magyar katona-cserkészek vagyunk. Erősödjünk meg hitben, higyjünk a magyar katonás cserkész szellemben!

Kelemen Lehel hadnagy

Fiúk! Magyar Cserkészek!

Elhatároztam, hogy egyszer-kétszer fölkereslek soraimmal benneteket. Nagyon sok mindenről szeretnék írni nektek, de csak a fontosabb, a szebb élményeimről fogok egyet-mást elmesélni.

Most, amikor jó néhányszáz kilométerre vagyok édes Hazámtól, eszembe jutnak a szép levente és cserkész kirándulások. A felejthetetlen dzsembori, leventeversenyek stb. De eszembe jutnak a szép nyári esték, a muskátlis ablakos magyar házak, a ringó búzaföldek, az akácos utcák, a patak csobogása, a pacsirták éneke, a zizegő nádasok, a folyóvizek morajlása, a rétek virágának édes illata, a madárdalos erdők, szeretteim hivogató szava, édesanyám lágy kenyere... Éppen most, amikor írom ezt a levelet, mondja be a magyar rádió, hogy Fráter Lóránt egyik dala következik. Fiúk! Nem lehet leírni, milyen honvágy ébred lelkünkben. Sorban következnek a szebbnél szebb magyar nóták. Igaz, csak esténkint bírjuk fogni a magyar adást, mert nappal nagyon recseg-ropog a masina. Ni, de mi ez... egyszerre sötét lett a szoba, a rádió elnémult... Riadó!!!

A riadónak vége, amikor megjön a hír: Fiúk megjött a posta. Azt az örömet leírni sem lehet. Mindenki fölugrott örömében. Bármilyen későn is jön a posta, azért mindig elmegyünk, ha kell, éjjel is. Ma elég korán jött, mert csak este hét óra van.

Aki nem tudja, mi a szeretet, mi az, távol lenni az otthontól, a családtól, a testvértől s az édes magyar Hazától, az jöjjön ide és megtudja, hogy egypár sor magyar betű, egy kis levélke mennyi szeretetet, mennyi édességet és hálát árul el. Naponkint kapjuk a sok „Kedves Ismeretlen Magyar Honvéd" megszólítású levelet. Milyen csodálatosak ezek az aranyos levélkék. Kis diákok, leventék, leányok stb. írják és küldik el szeretetüket és hálájukat „harcoló honvédeinknek"...

A szeretet nagy dolgokra képes. Szeretet nélkül nincs hit. S ha valaki nem tud szeretni, annak hite sincs! Szeretni csak az tud, aki hisz Istenben.

Nem is olyan régen történt. Egyik faluban egy magyarul eléggé jól beszélő emberre akadtunk, akinek első szavai ezek voltak: „Csak az paj, húsz év nem lehet mondani Isten"... Fiúk! Gondolkozzatok! Képzeljétek el ennek az embernek lelki világát. Mindenütt szenny, piszok, tetű! Rongyos, kiéhezett, lelkileg-testileg megtépázott emberekkel találkozunk. Valóban úgy élnek, mint ahogyan a költő is megénekelte: Testvér testvért, apát fiú elad... Úgy élnek ezek, mint a ragadozó állatok, nem ismerve Istent. Papjaikat kivégezték, templomaikat lerombolták s a hitnek még a magját is ki akarták irtani, ami a vesztük lesz, mert Isten övéit nem engedi és győzelemre segít bennünket!

Fiúk! Szeressétek egymást! Idekint még aki talán nem is tudott szeretni, az is megtanult szeretni a szovjet-paradicsom láttán, mert szíve összeszorult és fölsóhajtott: Istenem, milyen más is az élet odahaza, Magyarországon... A Szentírás szavaival fejezem be levelem és búcsúzom tőletek. Szeretteim, szeressük egymást, mert a szeretet az Istentől van és mindaz, aki szeret, az Istentől született és ismeri az Istent.

Valent György tizedes B. 144.

Üzenetek: Cserkész és levente bajtársaimnak, akik levelükkel fölkerestek, ezúton is küldöm szeretetemet és hálámat. Köszönöm kedves soraikat. Irjanak máskor is.

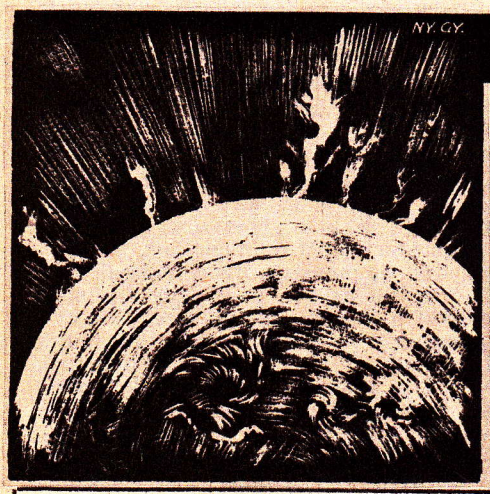

A NAP ARCA V.

Azt hiszem, mióta élsz, nem emlékszel rá, hogy a Nap arcán változás történt volna. Attól az időtől kezdve, hogy első sugarai áttörtek a Föld légkörén, a Nap éppen úgy ragyog, mint ma. Ellenben nálunk, a Földön, minden a szerint változik, ahogyan a Naphoz fordulunk. Igy jönnek a nappalok, éjtszakák és évszakok. Szóval mi a Nap szerint igazodunk.

Emberi történelmünkben van egy időpont, amikor Isten Földünkre lépett és közénk jött, hogy élje életünket. Azóta mindegyikünk sorsa, boldogsága attól függ, hogyan igazodunk Krisztushoz. Ha hiszünk benne és válogatás nélkül követjük mindabban, amiben irányítást adott, akkor átvezet a halál éjjelén egy új élet húsvéti hajnalába.

Ajándékozd meg a Földre jött Istent föltétlen bizalmaddal! Ő az egyetlen, soha nem változó emberi eszmény, igazítsd hozzá életedet! Ő már föltámadt, hatalmát nem köti semmi, kérd a segítségét küzdelmeidben!

Pálos Antal S. J.

„MAGYARABB MAGYART" A REGÖSCSERKÉSZEK KIÁLLITÁSA 1943. DEC. 5-TŐL 12-IG BUDAPESTEN, A NEMZETI SZALÓNBAN (ERZSÉBET TÉR)

LEVELEZZÜNK FINN CSERKÉSZEKKEL!

Azon a napon, amikor Szovjet-Oroszországgal hadiállapotba léptünk, egy meleg júniusi délután a rádió mellett ültem és feszült figyelemmel hallgattam a komoly, nagyjelentőségű híreket. Történelmi nap volt ez... A hírközlő már negyedórája olvasta fel az érdekes, nem mindennapi híreket. Az utolsó hír (majdnem szószerint emlékszem) így hangzott:

„Helsinkiből jelentik: A finn cserkészszövetség a következő táviratot intézte a magyar cserkészekhez: Ma, amikor Magyarország fegyvert fogott a támadó ellenséggel szemben, a finn cserkészek különös szeretettel köszöntenek minden magyar cserkészt! Harcoljunk együtt hősiesen, kitartóan hazánkért, családjainkért, hitünkért."

Ezen az eseményekben gazdag, izgalmas napon nagyon jól esett nekünk, magyar cserkészeknek finn testvéreink üzenete.

Azóta, ha szóba kerülnek a finn cserkészek, mindig eszembe jut ez a kedves, testvéri megnyilatkozásuk.

*

A háború azóta szakadatlanul dúl, de finn cserkésztestvéreinkről kevés hír érkezett. Nagyon keveset hallunk és olvasunk róluk.

Pedig két testvérnemzet fiai vagyunk. Meg kell ismernünk egymást, a testvérnép élete, öröme, bánata nem lehet érdektelen előttünk. A testvéri szálakat újra össze kell fűznünk!

Erre talán legjobb eszköz a levelezés.

Próbáld meg: nagyon érdekes dolog! Mennyi mindent írhatsz finn barátodnak, például: egy táborozás után — ő még bizonyára keveset hallott a Balatonról, a Hargitáról! Milyen érdekes dolog, azt is megtudni, hogy a finn diákok mit tanulnak abban az osztályban, amelyikbe te jársz, vagy milyen cserkészpróbán kell helytállania a veled egykorú finn cserkésznek. Milyen érdekes lesz, ha barátod megírja, hogy látta Helsinkiben egy mérkőzésen a magyar játékosokat és talán éppen Sárosi Gyurkától kért autogrammot.

Sokat tanulhatsz ebből a levelezésből: finn barátod, ha megkéred, bizonyára készséggel ír arról is, hogy milyen a finn parasztfiúk élete, milyen virágokat szeretnek a finnek, melyik a legkedvesebb sportjuk, ha zeneértő vagy, talán egy-két finn népdal kótáját is elkérheted tőle. Ha elküldesz barátodnak néhány jó magyar folyóiratot, bizonyára megajándékoz cserébe valami szép képesújsággal. Bélyeggyűjtő számára pedig valóságos kincsesbánya egy finnországi levél.

Bizonyára sokan gondoltatok erre már régebben is, hogy jó lenne a finnekkel levelezni.

Most itt a jó alkalom!

Aki levelezni akar finn cserkészekkel, diákokkal, az a következő adatokat küldje be még karácsony előtt a Magyar Cserkész szerkesztőségébe:

1. Név. 2. Életkor. 3. Foglalkozás vagy iskola, osztály. 4. Milyen nyelven akar levelezni (német, finn vagy más idegen nyelv; magyarul, sajnos, nem lehet). 5. Érdeklődési kör. (Cserkészet, sport, irodalom, bélyeggyűjtés, nyelv, zene, stb.). 6. Pontos cím.

A szerkesztőség a beérkezett adatokat a Rokonnépek Intézetébe, Budapest, XII., Márvány-utca 28. küldi el. Ez újfajta intézet. Ez évben kezdte meg működését, Zongor Endre tanár úr vezetésével. Az intézet célja, hogy a rokon népek, finnek, észtek, magyarok és a többi kicsi rokonaink évtizedes különválás után újra egymásra találjanak, egymást megismerjék és egymást megszeressék úgy, hogy soha többé el ne váljanak. Az intézet névtábláján, levelein, borítékain három testvérnyelven olvashatjuk az intézet nevét. A finn nevet mutatóba lejegyeztük: „Sukukansojen Laitos".

A finnországi magyar órák legkisebb tanulói

Zongor Endre többször járt Finnországban. Előadó körútjai során összegyüjtötte azoknak a finn fiúknak és leányoknak a címét, akik szívesen leveleznének magyarokkal. A finn ifjúság körében nagy örömmel jelentkeztek a levelezésre. Zongor tanár úr hatalmas bőröndben hozta haza a finn levelező diákok címét. Az egyik finn leányiskola 500 levelezőtársat vár Magyarországról!

Finn óra a Szilágyi Erzsébet-leánygimnáziumban

Az intézet buzgólkodása folytán már sok magyar diák levelét viszi Finnországba a posta. A leglelkesebbek a kolozsvári református leánygimnázium tanulói, innen 216 leány levelez a finn kislányokkal.

A Rokonnépek Intézetében minden nagyobb finn városnak külön gyüjtőborítéka van. Ezekben gyüjtik össze a levelezők címeit. Az intézet telefonja és postája egymásután hozza a kívánságokat: „Szeretnék levelezni finn diákokkal!" Néha azonban nagyon igényesek a levelezők. A mult héten például levelet kapott az intézet egy szegedi fiútól, aki pontosan körülírta, hogy egy 14 éves, szőke, kékszemű, 163 cm magas kislánnyal szeretne levelezni Helsinkibe... A „szerencsétlen flótás" arra nem gondolt, hogyha pontosan teljesítenék a kívánságát, akkor is baj lehetne; amíg levele eljut Helsinkibe, addig a kislány még néhány centiméterrel megnőhet!

Finnországban szorgalmasan tanulnak magyarul. Nagy keletje van a magyar nyelvtankönyveknek. Csajági Dezső ösztöndíjas nyelvészünk magyar óráira 100 tanítvány jár Helsinkiben.

Nagyon hasznos dolog lenne, ha a cserkészek közül is szépszámmal megtanulnának finnül, a legnagyobb testvérnemzetünk nyelvén. A budapesti piarista gimnáziumban 130 fiú jár finn órára, de a Veress Pálné leánygimnázium diáklányai viszik el a babért 150 finn tanfolyamossal.

A Rokonnépek Intézete kellő számú jelentkező esetén önálló finn tanfolyamot indít cserkészek számára. (Erre felhívjuk a cserkésztisztek és férficserkészek figyelmét is!) A tanfolyam diák- és munkáscserkészeknek ingyenes, az önálló jövedelműek számára 5 pengő.

A Rokonnépek Intézetének nyelvtanfolyamai nagyon kedveltek: nemcsak szótanulásból áll ez a tanfolyam, gyakran vetítenek képeket a szép finn tájakról, városokról. Ha a tanfolyam hallgatói beleúnnak a grammatikába, néhány finn népdalt tanulnak frissítőül. Az intézet olvasótermében megtaláljuk a finn folyóiratok és újságok javarészét. A könyvtár állványain pedig a magyarnyelvű, Finnországról szóló könyvek között találunk finn könyveket is a haladók számára, akik már otthonosan mozognak a finn nyelv útvesztői között.

Akik finnül szeretnének tanulni, szintén küldjék be jelentkezésüket a Magyar Cserkész szerkesztőségébe december 15-ig.

*

Bátorításul egy szállóigét írunk le. Ebből feltűnően kicseng a magyar és a finn nyelv rokonsága:

„Miniäni antoi voita vävylle."

„Menyem adott vajat a vőnek".

De egyben azt is megmondjuk, hogy a fenti példát csak mint érdekességet idéztük. Aki a finn nyelvtől ilyen feltűnő hasonlóságokat vár, az csalódik. Fárasztó az út a testvérnép nyelvének megértéséhez.

De talán így van ez jól.

Minél rögösebb úton jutunk el a távolba szakadt testvér lelkéhez, szíve dobbanásához, annál nagyobb szeretettel, annál igazabban öleljük magunkhoz.

Vargha Kálmán

Hit nélkül nem fogunk kivezető utat találni abból a nagy káoszból, amely ma a világon uralkodik.

(Teleki Pál gróf)

Vitéz Joannes Háry

Másodikos gimnazista koromból talán semmi se maradt úgy emlékezetemben, mint az accusativussal és az ablativussal járó praepositiók meg Garay János „Obsitos"-a.

Az előbbiek azért, mert nagyon keservesen kerültek az agyamba és elsajátításuk ideje alatt (bizony sokáig tartott) gyakran kerültem kellemetlen helyzetbe édesapámmal és latin tanárommal. De hála Istennek, azért csak megtanultam és még ma is úgy elfújom őket, hogy tudom, megcsodálnátok érte. (Pedig kissé elmúltam tizenkét éves.)

Az utóbbi azért, mert nagyon megtetszett az a furfangos diák — bizonyára ti is ismeritek, — aki mindig közbetüsszentett, ha Háry bátya szólt. A diák sikeréhez azonban nagyban hozzájárult magyar tanárom (Piroska tanár úr) ösztönzése, mely szerint jutalomban részesül az a diák, aki megtanul egy nagyon hosszú verset. Hát én így kerültem össze Háry bátyával meg a furfangos diákkal és szereztem magamnak egy felejthetetlen élményt.

Az első betűtől az utolsóig megtanultam az „Obsitos"-t, pedig nem kevesebb, mint 164 sor. Ha hiszitek, ha nem — mégsem lettem az első. De ez most nem is fontos. Csak tanuljátok meg ti is. Kevés ilyen derűs vitézzel lehet találkozni, mint Háry bátya volt.

E kis diákepizódnak felidézésre nem kisebb esemény szolgáltat okot, mint az, hogy vitéz Joannes Háry ebben az évben ünnepli századik születésnapját. Ha élő emberként születik, valószínű, már meghalt volna. (Magyarországon kevesen érik el a 100 évet). De mivel szellemi testet öltve lepte meg tündöklő dallás lényével a világot, így még ma is teljes egészségnek örvend.

Részlet az Operaház „Háry János" előadásának I. felvonásából
(Fotó: Vajda M. Pál)

Háry bátya, aki túl járt hadnagyával az óperencián és nagylelkűen megkegyelmezett a franciák császárának és ígéretet tett ünnepélyesen Mária Lujzának és Bécsben a császár istállójába kötötte gyors fakóját, azután őfelségével parolázott — még mindig él és itt-ott felüti dacos fejét, hogy elmeséljen egyetmást vitézi tetteiről.

Költője 1812-ben született Szekszárdon. Édesapja jómódú kereskedőember volt. Költői hajlamát azonban édesanyjától, Valter Zsuzsannától örökölte, aki sok-sok hosszú estén keresztül mesélt gyermekeinek és tanítgatta őket verselni. A fiatal Garay Pécsre kerül gimnáziumba, ahol éles eszével és szorgalmával csakhamar kitűnik. Felsőbb osztályokban járva már tanítványokat szerez magának és keresetével fedezi kiadásainak egy részét.

Gimnázium végeztével Pestre utazik egyetemre. Itt először bölcsészetet hallgat, majd orvosnak készül. Azonban hiába minden erőszakoltság! A költői lélek visszahívja Garayt az irodalmi pályára. Ezen a pályán marad és itt biztosítja megélhetését.

Garaynak nincs kiforrott egyénisége s fiatalkori költeményein ugyancsak észlelhetők német vagy honi költők (Kölcsey, Vörösmarty) hatása. A költői tolmácsolásnak minden műfajával kísérletezik és bár egyik területen sem emelkedik tökélyre, korának mégis szívesen olvasott költője lesz.

Kiemelkedő sikereit balladáival (A dalnak határa, Elásott lant, Kont) éri el. Balladáin azonban erősen érezhető a német Uhland hatása.

Legjelentősebb műve, mellyel maradandó eredményt ért, az 1843-ban keletkezett „Obsitos". Talán egyik költőnknél sem találkozunk ilyen vérből és húsból való furfangos, tőről metszett népies alakkal. Furfangja annyira ízes és mérsékelt, hogy néha Háry bátya is elhiszi saját füllentését.

Állítólag Tolnában élt egy ilyen világot járt obsitos katona, akit mindenhol ismertek és megcsodáltak, amerre jó lovával elnyargalászott.

Más költeményeihez képest szinte megtévesztő a játszi könnyedség, amellyel Háry történetét lepergeti.

Nagyszerű, meseszerű témája megihleti kiváló zeneszerzőnket, Kodály Zoltánt, aki az „Obsitos"-t dalművé dolgozza fel. Háry János címen 1926 október 16-án mutatta be először a M. Kir. Operaház. Azóta állandóan műsoron szerepel. (Eddig 52-szer.)

1848 tavasza Garay szívéhez is szól. Lángoló költeményei egymásután látnak napvilágot. 1844-ben mint a Kisfaludy Társaság tagja, elnyeri az Akadémia tagságát és ugyanakkor az Akadémia nagydíjával tünteti ki.

A roppant sok munka, a viszontagságos életkörülmények, fiatalon megviselték a költőt. 1850-ben az egyetemi könyvtár tisztviselője lesz és így anyagilag biztosítva van megélhetése. Egészsége ekkor már teljesen leromlott és látási zavarok kínozták. Tóth Lőrinc — Garay egyik életrajzírója, — így emlékezik a költő utolsó éveire: „Ki nem emlékezik közülünk a szomorú jelenetre, midőn Pest utcáin járva találkozott egy félvak, homályos és merevszemű, tapogatva s ingatag léptekkel tántorgó, roskadt, dúltarculatú férfival, aki olykor neje s gyermekei, majd szánó barátai által vezettetett, majd csak vastag támaszbotjára bízta magát? Mosolya fagyialó, nevetése kínos volt, kézszorításában a halál közelgő jegével".

Kilencven évvel ezelőtt, 1853 november 5-én halálos szélhűdés ölte meg. Szülővárosa szoborral rótta le kegyeletét nagy fiával szemben. De minden ércnél és márványnál maradandóbban őrködik az elporladt hant felett vitéz Joannes Háry és hirdeti Garay János nevét.

Móka

KÉT NAGY IGAZSÁG

Két nagy igazság felismerése kell ahhoz, hogy embermódra tudj beilleszkedni az emberi nagy közösségbe. Ez a két nagy igazság pedig:

Nem egyedül én vagyok a világon!

Nem én vagyok az első személy!

Haha! nevetsz rajta, hát ezt úgyis mindenki tudja, kár ezt az úgynevezett két nagy „igazságot" újra felfedezni és fontoskodva felfújni...

Pedig nincs igazad! Figyeld csak meg jól, a legtöbb ember (talán te is ?!) úgy él, gondolkozik, beszél, cselekszik, mintha egyedül ő lenne a világon — vagy, ha vannak is kívüle „néhányan", feltétlenül ő az első, sőt legelső!...

Példákat akarsz? Tessék! *Azt hiszi, hogy egyedül van a világon:* aki kifogásolja a háborús korlátozásokat és fel van háborodva, hogy le kell néha mondania megszokott kedvenc ételéről, szórakozásairól; aki a villamos ajtajában állva felháborodik, ha mindenki lök rajta egyet; aki a maga apró-cseprő bajaitól nem látja, vagy nem akarja látni az őt körülvevő nyomort és szenvedést; aki miatt fejtetőn állhat az egész világ, csak neki legyen jól fűtött, meleg lakása; aki soha jótékony, segítő lélekkel nem adakozik, csak a saját zsebe legyen minél jobban megtömve stb., stb., stb.

Azt hiszi, hogy ő az első, sőt legelső személy: aki sorbaállásnál dührohamot kap azért, mert előtte is állnak; aki megköveteli a maga hatalmas kenyéradagját, tekintet nélkül arra, marad-e a család többi tagjának; aki elvárja és természetesnek tartja, hogy az egész család élete körülötte és miatta forog; aki felháborodik, ha a parancsnok úr nem őt nevezi ki őrsvezetőnek; aki lemondja a MCs. előfizetését, ha nem ő nyeri el a pályázat első díját stb., stb.

Folytathatnám még sokáig a példák felsorolását, de azt hiszem, elég annyi is ahhoz, hogy igazat adj nekem: szükséges volt felhívni a figyelmedet arra a bizonyos két nagy igazságra! *Ha ugyanis mindenki tudná és teljes lelkével átérezné*, hogy kívüle még nagyon sokan vannak a világon, akikre neki tekintettel kell lennie, akikkel neki törődni kell és a sok-sok embertestvér közt semmiképen sem őt illeti meg az első hely, mert sokan vannak, akik érdemeik, értékük, hozott áldozataik miatt megelőzik őt: nem volna oly nehéz feladat megtartani az ötödik cserkésztörvényt: *A cserkész másokkal szemben gyöngéd, magával szemben szigorú!*

—y.

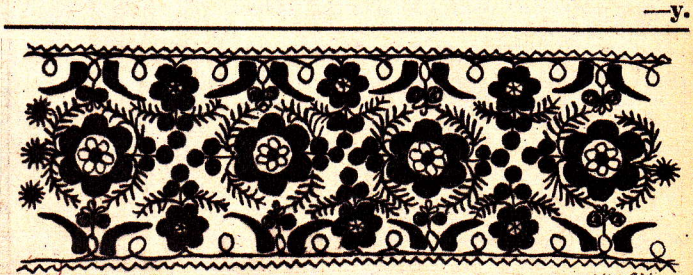

Mezőkövesdi hímzés

NY. GY.

HAJ REGÖ RAJTA!

BÖRVELYI BESZÁMOLÓ

II.

Barátkozás a faluval

Beszámolónk főcíméhez alkalmazkodva **Börvelyi Barátkozás** lehetne krónikám most következő fejezetének a címe.

Akárcsak tavalyi táborunkban, most is egyesével voltunk elszállásolva a falu vendéglátó házaiban. Bár felajánlottuk, hogy fizetünk a lakásért, kedves szállásadóink idén sem fogadtak el tőlünk semmit. Mivel többnyire a pitvarból nyiló „első ház"-ba helyeztek el bennünket, elmondhatjuk, hogy némelyikünknek kétágyas, különbejáratú szobája volt a börvelyi táborban. Aki pedig a háziak közül osztotta meg valakivel lakóhelyét, az még hamarább családtagnak érezhette magát, mint a többiek. Mert hamarosan családtagok lettünk. Házigazdáinkat Ferenc bácsinak, Lajos bácsinak szólítottuk, ők meg bennünket egyszerűen csak Lajcsinak vagy Ábrisnak. A tavalyi táborozók természetesen már otthonosan léptek be az egy esztendő óta nem látott udvarba, de az újonnan érkezők is hamarosan megmelegedtek. Egyik regös kománknak búcsúzáskor azt mondták vendéglátói, hogy ne is menjen el, maradjon ott az ő fiuknak. A táborunk közepe táján köszöntött be Lajos-napja. Mivel házigazdáink között több Lajos is volt, elhatároztuk, hogy felköszöntjük őket. Amint beesteledett, sorban belopództunk udvarukba s egy szép nagyszalontai köszöntő elénekelésével kívántunk nekik sok boldog névnapot :

Amennyi fűszál van
A tarka mezőben,
Amennyi vízcsepp van
A tenger medrében,
Annyi áldás szálljon
Lajos bá fejére . . .

Ábris kománk házigazdája, Erdei Lajos bácsi, kedves feleségével mindenáron egy tízpengőssel akart bennünket megajándékozni. Sok szabadkozás és disputa után — hogy sértődés ne essék — végül is el kellett fogadnunk az adományt Telepítő Szolgálatunk javára. A falu főbíráját is felköszöntöttük, mivel őt is Lajosnak hívják, s mivel őt egy kicsit mindnyájan házigazdánknak tekintettük. Ott, az udvar közepére kitett asztalt körülülve, jókedvűen eldalolgattunk, élvezve közben a frissen sült kalácsot, amivel Főbíróné asszony kedveskedett a köszöntőknek. Házigazdáinkkal ki-kijártunk a mezőre vagy a szőlőbe, különösen azok, akiknek gyüjtőterülete a gazdálkodás volt. Ilyenkor meg-megfogtuk a kasza nyelét vagy az eke szarvát, vagy pedig a cséplésnél segédkeztünk.

Egyik este Jóska komáék udvarába három szekér napraforgó tányért hoztak haza. Gyorsan riadóztattuk a közelben lakó komákat s hozzáláttunk a forgó kicsépléséhez. Hogy jobban haladjon a munka, Laci kománk furulyaszóval szórakoztatta a cséplőket. Házigazdánk viszonzásul egy kis városi muzsikával akart megtraktálni bennünket. Ki is hozta az udvarra az öreg tölcséres grammofont, de mi megmaradtunk a falusi hangszer mellett. Mikor kijelentettük, hogy megszökünk, ha megszólaltatja a masinát, a házigazda fejcsóválva visszavitte a házba az öreg slágerterjesztőt.

Alkalmat kerestünk arra is, hogy valamelyik hadbavonult katona családjának segítségére legyünk. Reggeli-tornaként jókora halom fát fűrészeltünk fel és aprítottunk össze az egyik udvarban.

A gyermekjátékok gyüjtését jól össze lehetett kapcsolni a gyerekekkel való foglalkozással. Laci kománk rendszeresen látogatta a falubeli napközi otthont, hogy az énekes gyermekjátékok dallamát lejegyezze. A nagyobb fiúk pedig délutánonkint izgatottan várták „Jancsi bácsit", hogy vele együtt játszhassák csapat-játékaikat. Az egyik napon büszkén hirdették, hogy Jancsi bácsi tegnap egy-egy egész noteszt teleírt a játékokkal. Börvelyi családaink leánytagjait is bevontuk a regös munkába. Ők készítették el a ruhákat bábos színtársulatunk számára, mert Pestről csak babafejeket vittünk magunkkal. (Itt jegyzem meg, hogy a Cserkészboltban kapható gipsz-fejekre egész jól fel lehet erősíteni a ruhát, ha egy árral lyukakat fúrunk a nyakukba.)

Karcsi bátyánk házigazdája, úgy látszik, nagyon megkedvelte a cserkészetet. Egy alkalommal megjegyezte, hogy szívesen adná kisfiát cserkésznek, ha Börvelyben is lenne cserkészcsapat. Mivel mi is táborozásunk egyik legszebb eredményének tartottuk volna egy falusi csapat megalakulását, tapogatózni kezdtünk ilyen irányban. Kiderült, hogy a tiszteletes úr szívesen vállalná a csapat vezetését s őrsvezetőnek alkalmas fiúk is vannak a faluban. Beszélgettünk tehát velük a cserkészmunka megindításáról s meghívtuk őket a tervezett földműves vezetőképző táborba. (Egyikük, Kis Pali, azóta már részt is vett a hárshegyi táborozáson. R. M. P.) Reméljük, hogy a jövő nyáron már legalább egy őrsnyi falusi cserkészt találunk Börvelyben.

*

Most, ahogy visszaidézem a felejthetetlen börvelyi napokat, meg kell látnom, hogy ez a tábor egy **új regös táborozási formát** kristályosított ki, amely egyúttal minden cserkésztábor számára is megszívlelendő tanítással szolgálhat.

Az országos regösvándorlásokon s hadunk regösútjain az ország sok falujában megfordultam. Mindenütt végbement a **„nagy varázslás"**: a falu és a város összeregölése. Azonban, mikor már éppen komolyabb baráti szálak kezdtek szövődni köztünk, búcsút kellett mondanunk új barátainknak, mert a szomszéd faluban is vártak bennünket. Csak a **„végek"**-en rendezett regös télitáborokban ültünk meg hosszabb ideig egy-egy faluban, mely mintegy főhadiszállása volt a környező szétszórt telepek felkeresésére induló regöshadaknak. Ezekben a főhadiszállásokban megtapasztalhattuk, hogy számunkra, de a falusiak számára is menyivel maradandóbb élményt nyujthat a huzamosabb együttélés, mint a csak rövid találkozást biztosító vándorlás.

Most, hogy a regöshadak száma országszerte örvendetesen megszaporodott, elsősorban nem arra kell törekednünk, hogy minél nagyobb területeket járjunk be, hanem, hogy minél szorosabb barátságot kössünk a falu népével és minél mélyebben belepillantsunk népünk életébe.

Eddigi regös tapasztalataim alapján melegen ajánlom ezt minden regöshad figyelmébe. Hogy pedig az új táborozási forma, a **kalákástábor** milyen legyen, arról Péter bátyánk tollából még bizonyára olvashattok a M. Cs. hasábjain.

Haj regö rajta !

Börvelyi Névtelen.

(Folytatjuk)

A börvelyi templom a községháza felől

Végh József, Major-u. 190

Bábjáték-előadásunkról

BOZÓ GYULA:

Játékkészítés karácsonyra

Munkakedv bizonyára van bőven; anyag? ez már nehezebb dolog, de nem megoldhatatlan. Minden azon múlik, hogy elég találékony vagy-e? Mert azt mondják, hogy a szeretet nagyon találékony.

Azt is mondják, hogy amit szeretettel készítenek, azon valami különös szépség, kedvesség ragyog, mit bazárárun nem találni.

Valószínűleg nem először — vagy még is először? — leszel Jézuska, kinek vállaira nehezedik a karácsonyi meglepetések elkészítése, mert sok szép mindent lehet venni a boltokban, de egyik sem lesz olyan kedves szeretteid előtt, mint az, amit a magad eszével, kezével, szívével készítettél el.

Alább játékok készítéséről lesz szó. Nem magadnak valók, Te már, ha nem is olyan rég, de kinőttél belőlük. Náladnál kisebb „hölgyek" és „urak" számára lesz itt egy-két apróság.

Nézz szét otthon a lomok között; fiókjaid s egyéb rejtekeid mélyét is keresd fel, kemény papír, kisebb-nagyobb dobozok, színes papír, ragasztó, valami kis réteges lemez, fenyőfa darab, szög, csak akad valahol? más nem is kell, csak még egy kis ügyesség. Valami rendes boltban ebből is vegyél vagy 5 dekát — ha netalán nem volna kéznél — vásárlási könyvet azonban vigyél!

Ezek a játékok nevelő, tanító játékok. Mindegyik a szórakozás mellett, formaérzési, rajzi, megfigyelési érzékeinket fejleszti. Nézzük sorra őket...

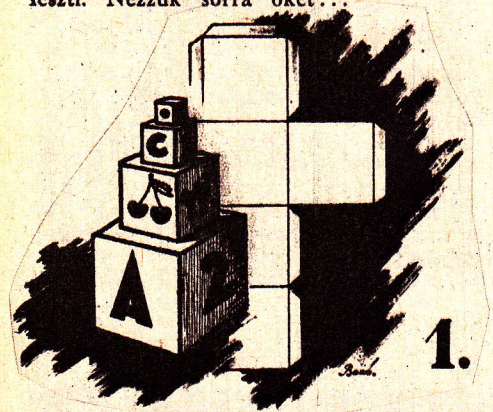

1.

Tudsz-e papírból kockát készíteni? Olyanok kellenek, mint amiket az iskolában rajz, vagy mértanórára kellett készíteni. Kisebbek, nagyobbak kellenek, minél több.

A mi kockáink azonban csak öt oldallal készüljenek. Szóval egyik oldaluknál be lehet nyúlni. Be is lehet fedni őket, de nyugodt lehetsz, hogy már az első félórában megnézi az illető „hölgy" vagy „úr", hogy „mi van belül?" Ha azonban ezt önérzeted kibírja és nem fut el a méreg a kockák meglékelésére, akkor fedd be a kockát, de előbb tégy mindegyikbe egy-egy szem kavicsot. Szörnyen izgalmas lesz a játék a sok zörgő dobozzal.

A kockák oldalait különböző színű papírral vond be. Többféle változatot készíthetünk ezután. Lehet olyan tornyot rakni, melynek kockafalain az abc betűi sorakoznak. Ehhez a megoldáshoz valami plakát, vagy újságcím nagy, fekete betűit vágd ki és ragaszd az oldalakra, vagy ha az M. Cs. oldalairól megtanultál „betűt vetni", akkor rajzold, fesd fel magad. Fontos, hogy a betűk jó nagyok és egyszerű vonalúak legyenek. A kockákat azután úgy kell egymás tetejébe rakni, hogy valamilyen egyszerű szót adjanak ki. Persze a véletlen, a kockatorony többi oldalain sok érdemes szót formál ki, a játszó meg önkénytelenül is megjegyzi a betűk formáját, sőt nagyszerű alkalom ez a színek érzékeltetésére, megtanítására is.

Betűk helyett számokat is lehet felragasztani, vagy gyümölcsökről, állatokról készült és kivágott színes képeket. A papírkereskedőnél igen olcsón lehet ilyen kivághatós képeket kapni.

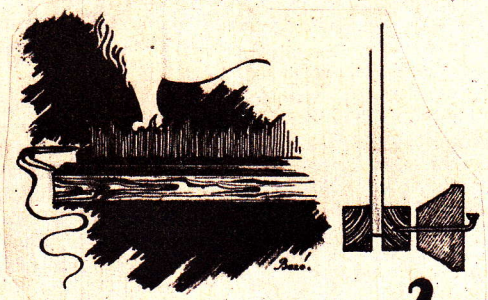
2.

Van-e régi „forgalomból kivont" képeskönyved? Bizonyosan. Ezeknek szép, nagyoldalas, színes képei még jó vastag kartonra vannak nyomva, ha nem azon volnának, ragaszd fel, elő a lombfűrészt, jó sűrű fogú éllel s szépen kanyarítsd ki a különböző állatokat. A lábuknál azonban hagyd meg a füvet vagy földet, vagy mit tudom én min állnak szegények! Hagyd meg, hogy a lábakat összekösse még valami, mert erre a részre, a hosszúságnak megfelelően, kétoldalról kis lécecskéket ragasztunk. Azután ebbe a fapótlékba, ha kicsi az állat, 1 pár, ha nagyobb, 2 pár cérnaorsóvéget illesztünk, ezeken gurul majd a zsiráf, vagy a teve, ha gazdája felfedezőútra indul a szobában. A kereteket, meg a tartozékait színezzük ki. Az állat elejéhez, a fapótlékba, verjünk egy U-szöget, egy darab madzag kell még s kész volna a játék. Valószínűleg az állat másik felén valami felismerhetetlen, zavaró kép keletkezett, ezt vagy fessük át, vagy ragasszuk le valami egyszínű, színes papírral.

Ha nem akarunk kerekes állatokat készíteni, készíthetünk anélkül is, csupán a kerekeket hagyjuk el. Az így elkészített állatokból csináljunk menazsériát, állatkertet. Hogy az állatsereglet el ne szabaduljon a nagy világba, kerítést kell készíteni. A sokadalomnak megfelelően méretezzük a kerítés négy oldalának hosszát, beosztjuk 1 cm-ekre, minden osztásnál befúrunk s egy fejnélküli gyufaszálat szúrunk bele, majd felül, valami színes spárgával összekötjük őket. Különben az ilyen gyermekjátékoknál mindig a színeken van a hangsúly, mindent színesen adjunk oda, nagyon szeretik a színes dolgokat a kicsik, de ha színes is valami, az nem okvetlenül vonja maga után, hogy ízléstelen is legyen! A képeskönyvből, az előbbi játéknál elmellőzött pálmák és egyéb fák most szerepet kaphatnak, mint állatkerti növényzet, sőt, ha orvos is van a közelben, akkor a kirándulásokról hazahozott szép hasadású sziklakövekből is lehet díszletet rakni az állatokhoz. Azonban vigyázni kell, hogy a díszlet el ne kerüljön illetékes helyéről a játék hevében, valakinek a fejéhez. Ezért írtam fentebb a használati utasításban az orvost, legjobb esetben az üvegest.

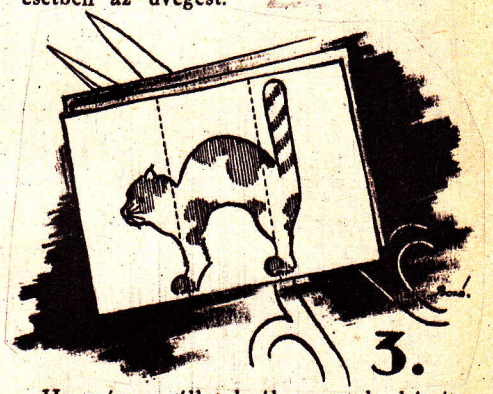
3.

Ha már az állatoknál vagyunk, készíthetünk — a szerkesztő úr már így is, úgy is lelő — összerakó játékot. Az állatok körvonalait kopírozzuk át valami vastagabb fehér kartonra, melyek egyformák legyenek. Az állatok körvonalait azután kihúzzuk redisztollal, de ha árnyképet, sziluettet készítünk, az sem baj. Osszuk fel azután három részre a kartonokat és keresztben, szaggatott vonallal jelöljük is meg.

Kezdődhet a játék! A szaggatott vonalaknál szét kell vágni a kartonokat s azután össze kell keverni a darabokat. A játszónak kell most már az egyes darabokból összeállítani a kívánt állatot. Nagy a mulatság azután, ha valaki a ló derekához kakasfejet próbál illeszteni s azt is hátulról!

Ennél a játéknál válasszunk ki egy szép, színes képekben megrajzolt mesét. A képek közül válasszunk ki mondjuk négyet. A lehető legnagyobb négyzetekkel hálózzuk be — a kép nagyságához viszonyítva! — de pontosan ám, hogy a négyzetek egyforma nagyok legyenek s a képből se maradjon le semmi!

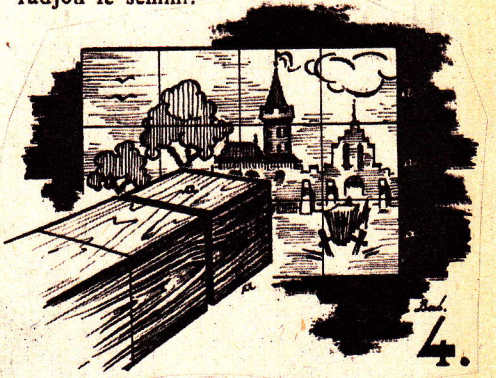
4.

Hány négyzetre osztottuk fel a képet? Mondjuk 12-re. Ez a négy képnél 48.

A nemzet ne sokat beszéljen, hanem bízzék, dolgozzék és engedelmeskedjék! (Teleki Pál gróf)

Most egy kockának ugye, hat oldala van? Hány négyzetet kell tehát kivágni fából? 48 : 6 = 8. Tehát nyolc darabot. Gyalulj ki tehát vagy gyalultass ki egy olyan keményfadarabot, melynek szélessége és vastagsága egyezik a képnégyzet méreteivel, a hossza pedig éppen nyolcszor lesz annyi, mint a képnégyzet mérete. Ajánlom, hogy eltévesztésre és hasonló balesetekre hagyj még a méretre valamennyit.

Ki kell most már fűrészelni az egyes kockákat, a vágás helyét lecsiszolni s a szétvágott négyzeteket ragasszuk fel az egyes lapokra. Kész van ez is. Kezdődhet a mese! A képek meséjét mondani kell és ennek alapján meg kell kerestetni az egyes kockákat s lassan kialakul a meseképp.

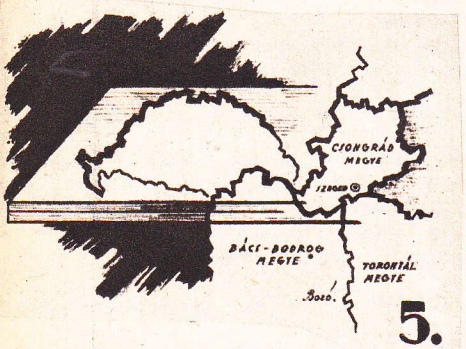

5.

Most pedig rakjuk ki Nagy-Magyarországot! Vegyük elő országunk színes, politikai térképét, akkora legyen ez kb., mint a mi mostani iskolai atlaszainkban van. Könyvkereskedésekben lehet külön lapokon is kapni! A térképet ragasszuk fel vastag kartonra, de ha van 5 mm-es, nem görbe, réteges lemezünk, az még jobb lesz.

Vágjuk most ki lombfűrésszel előbb országunk határait, már az ezeréves határokat értem, országunk cipója így kiemelhető. Tegyük félre. A visszamaradt lyukas darabot enyvezzük fel egy ugyanekkora lemezre s megkaptuk a játék alapját, kezdhetjük a kirakást. Igen ám, de ehhez még országunkat, a vármegyék határai mentén szét kell darabolni — csuda érdekes lesz. — Ha a vármegyék mindegyike ki van már vágva, akkor keverjük össze jól az egészet s már játszhatunk is! Rakjuk össze az országot. Vagy rakjuk ki Erdélyt, stb. Nagyon szórakoztató és tanító játék — nyilván magam is megcsinálom magamnak, karácsonyi ajándékul.

Ennek a következő játéknak semmi köze sincs az indiai fakírok derékaljához, bár tagadhatatlan, hogy úgy fest. Egy 15×15 cm-es és 2 cm vastag alapot készítünk fából s valami sötét színűre befestjük. Készítsünk most rá 1 cm-es hálózatot. A metszőpontokba üssünk be egy-egy szöget, kisfejűt. A szög akkora legyen, hogy az alapból még kiálljon 1 cm-re. Vegyünk elő most egy világos színű vastagabb fonalat, hosszút s a szögek mellett vezessük a fonalat alkotó képzeletünk vagy egy négyzetes papírra előre kirajzolt egyszerű vonalas rajz szerint. Indulásnál ne felejtsük el a fonalat a kezdőszöghöz erősíteni. A könnyű, vonalas rajzok után már tervezhetünk is. Nagyon érdekes, egyszerű vonalú mintákat lehet kihozni.

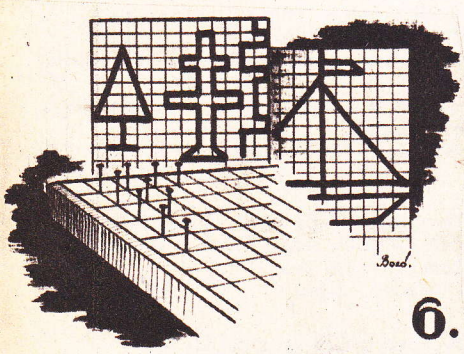

6.

Vegyünk elő most megint egy ugyanilyen darab fát, fessük be szintén, de a hálózat most csak 5 mm-es legyen. Vegyünk azután valami rövidárusnál olyan borsnagyságú üveg-, vagy fagyöngyöt, de

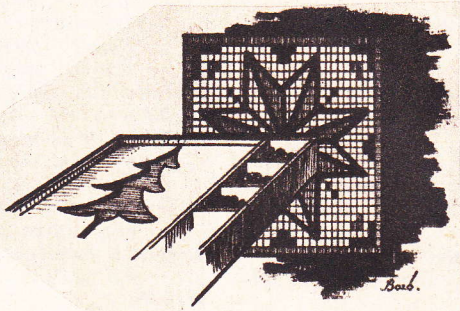

7.

gömbölyűt. Pirosat, kéket, sárgát, zöldet, fehéret, feketét. A gyöngyök nagyságától függően fúrjunk nekik egy kis fészket a hálózat metszőpontjaiban olyan mélyre csak, hogy a gyöngyszemek megüljenek benne. Ha ez megtörtént, akkor már mintázhatunk is. A gyöngyös dobozból — valami szép ruszin minta alapján — kiszedjük az egyes gyöngyszíneket és a megfelelő fészekbe tesszük. Nagyszerű, színes mértani formákat lehet kirakni egy kis fantáziával. Arra vigyázzunk csak mindig, hogy az egész tábla ki legyen töltve gyöngyökkel.

Végérvényesen utoljára még egy játékot, szigorúan a 18—50 éves korig.

Kérj édesanyádtól egy szélesszájú, 2—3 literes, fehér befőttes üveget. Minél nagyobb űrtartalmú az üveg, annál szebb lesz a játék! Keríts most egy vastagabb papírlemezt és illeszd be pontosan az üveg szájába. Készíts most papírból, egy-

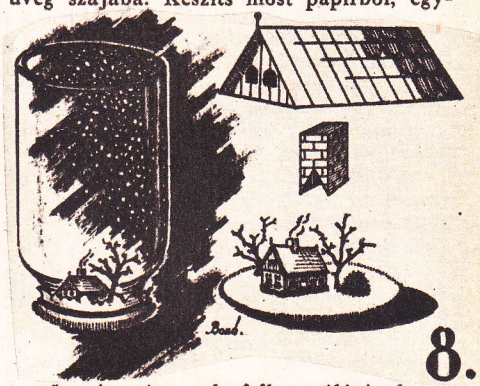

8.

szerű mértani testek felhasználásával egy megfelelő méretű és arányú házikót. A kéményből még kis vattacsomót is kihúzhatsz, hogy füstöljön! Erősítsd rá a lemezre, majd a ház mellé egy vagy két kis száraz gallyat tégy, ezek lesznek a lombjukat vesztett fák — elég költői, nem? Így egy kis háztájat teremtsz a papírlapra. A házacskát fesd ki. Tetőt cserépszínpirosra, a ház alját húzd el zölddel, vagy kékkel, ajtót, ablakot meg csak tudsz festeni?

Mikor ez mind megvan, akkor egy néhány füzetlapnyi nagyságú fehér papírt tépegetsz szét finomra, apróra, körülbelül egy félmaroknyi kell, ezt azután beleszórod az üvegbe, az aljára. Most azután a házat tartó lapot helyére teszed, a ház fejjel lefelé fog belógni az üvegbe, de nem baj! Kösd le jól az üveget s azután most állítsd szájára. A sok papiroshópihe csendes szállongással hull a kis házra, a csupasz fákra. Nagyon kedves és mulatságos látvány. Ha minden hó lehullt, újra fenekére állítod az üveget s kishamar már újra esik a hó.

Ha hóvihart akarsz előidézni, akkor egy szalmaszálat vagy egy tejszívókát helyezel el az alaplemezen, előbb persze befúrva a kívánt vastagságban. Mikor vihart akarsz támasztani, bedugod a szalmaszálat s befújsz rajta. Kavarogni fog a hó!

Ha még ügyesebb vagy, a házikó ablakait zsírpapírral ragasztod le és zseblámpa körtével belülről kivilágítod. Ilyenkor el kell oltani a szoba lámpáját s körül kell venni ezt a világító, érdekes üvegjátékot, mely pár percre egy kis mesevilágot varázsol elő a kis és „nagy gyerekek" számára, megigazulva, mint a kis emberek apró örömei.

Bozó Gyula

Takarodó után

Nem is tudjátok talán igazán,
hogy mi az álom?

Hogy mi az álom, száraz ugaron,
rothadt szalmán, vagy zörgő avaron?
milyen édes és boldog érzés az,
aludni rongyos takaró alatt,
pihenni csendben ott az árokszélen,
vagy az út mentén egy kő tövében,
de mégis, mégis egyre csak pihenni,
aludni, aludni és semmit se tenni.
Egy őszi éjtszakán,
takarodó után . . .

Három napi út, országúti por,
nóta ütemére menetelő sor,
hosszú fáradtság, hosszú szakasza,
rövid pihenés, rövid éjtszaka.
De végre, végre mégis este lett,
szürkült, szürkült, és besötétedett.
S a katona fekszik mint egy darab fa,
nem érez semmit se, nincs gondolata,
nem gondol haza, csak pihen, pihen
mozdulatlanul és alszik csendesen.
Egy őszi éjtszakán,
takarodó után . . .

Azért még néha a fülébe zúg
a nappali nóta, még vakít az út
a nyári napsütéstől álmában is.
De az egészet, mint egy selyem fátyol
átfogja lágyan az álom angyala,
és elsimul a honvéd homloka.
Nem érez, nem tesz semmit, csak pihen,
csak pihen és alszik csendesen.
Egy őszi éjtszakán,
takarodó után . . .

Fazakas Miklós

Hány új előfizetőt szereztél már a Magyar Cserkésznek?

AZ ISMERETLEN ELLENSÉG

ÍRTA ÚJVÁRY FERENC

— Hűjnye! Eltűnt a szemem elől! Te látod-e, Dönci?
— Már én sem látom!... Jobb lesz, ha pihenünk...
— Majd máskor. Gyerünk beljebb!

Zoli hiába meresztgette a szemét, hiába nyújtogatta a nyakát: nem pillantotta meg újra, akit annyira keresett. Kámforrá vált, vagy a föld nyelte el.

— Jól megjártuk! Kiloholtunk egész idáig s most üthetjük bottal a nyomát. Levizsgáztunk. Dönci, Dönci! Csődöt mondott a tudományunk.

Óvatosan csúsztak azért tovább előre, abban az irányban, amerre legutóljára látták a munkást. Bámultak jobbrabalra, de hiába. Dönci egyszer csak elmaradt Zoli mellől.

— Dönci hol vagy?
— Rosszul érzem magam... Hazamegyek...
— Gyere csak mellém, te hős legény. Nem fogunk félmunkát végezni.

Semmiképpen sem akadtak az eltűnt ember nyomára. Zoli dühös volt nagyon. Behúzódtak egy bokor védő-óvó sűrűje alá s onnan lestek néha kifelé. Zoli leszakított egy fűszálat, idegesen rágcsálni kezdte idegességében.

Ember nem járt a környéken. A fák komolyan hallgattak, mintha gondolkoznának valamin. A madarak reggeli imádságuk utolsó akkordjait zengték a Teremtő és a felkelő nap tiszteletére. A levegő telve volt párás fű és korhadás illatával. Fejük fölött, a bokor ágán alvó csiga gubbasztott; pihente éjjeli sétáját. Néhány bogár mászkált a leveleken, itták a harmatot.

— Máskor, hogy elgyönyörködtem az erdő életében s most elvette a kedvem ez a felsülés — dohogott Zoli kedvetlenül. — No, én jól megjártam.
— Azért menjünk haza...
— Még várunk egy kicsit.
— Pszt! Valaki jön — húzódott a bokor alá Dönci.

Dönci kitekintett a levelek sátra alól. Eláll a lélekzete és megdermedt a csodálkozástól, mert amit látott és józan ésszel nem tudta hirtelen megmagyarázni: Horváth mérnök igyekezett kényelmes léptekkel és fütyürészve kifelé az erdőből.

XVIII. Jámbor is megjelenik

Az idő megállt néhány pillanatig; addig, míg Zolinak tátva maradt az állkapcsok által határolt üreg, melyet általában és közönségesen szájnak szoktak mondani. A nyelve megbénult, meg azok a parányi sejtecskék is, melyek a gondolkozás munkáját végzik normális embernél az agy girusaiban. Mindez nem tartott egy percig sem, de azért ennek a mozzanatnak időbeli térfogatát nem tudta volna meghatározni Zoltán, amikor magához tért a meglepetésből.

— Te, Dönci...
— Na... Na... — rebegte Dönci alig hallhatóan, száraz torokkal.
— Azt mondom én neked... azt mondom...
— Mit?... mit?... — Dönci csodálatos módon minden szavát megismételte céltalanul.
— Hűj, Dönci — fújt keserveset Zoli.
— Jaj... jaj...
— Mit jajgatsz? — eszmélt Zoli. — Hisz nem bánt senki!
— Nem... nem...
— Tudod-e, ki volt ez?
— A mérnök... a mérnök...
— Az!
— Igen... igen...

A lehetőségek horizontja kitárult előttünk, Dönci. Azt hiszem, már tisztán látok. Cselekedni kell! Mégpedig gyorsan és jól! Ketten kevesen vagyunk hozzá. Tudod-e, miért?

— Nem... nem...

Zoli már nevetett és nagyot csapott Dönci vállára:

— Ne dadogj, vén balfiú. Térj észhez és szedd össze borsonyi bátorságod. Nem bántott senki. Egy ismerős ment csak el a közelünkben. Ettől meg kár annyira megilletődni. Én egy fedél alatt alszom vele, alig néhány méter távolságra...

Dönci szorosan Zoli mellé simult:

— Rosszat érzek. Menjünk haza...
— Igazad van. Te egyedül fogsz hazamenni.
— Azt már nem! — tiltakozott kézzel-lábbal Dönci. — Azt már nem!
— Aztán miért nem, ha szabad tudnom?
— Csak!
— Szóval félsz?

Dönci nagyot nyelt és sűrűn pislogott:

— Együtt jöttünk, együtt megyünk.
— Én itt maradok. Te pedig indulsz és riadóztatod a Kutya-őrsöt. Gyülekező a hídtól körülbelül négyszáz méter távolságra az országúton. Ott foglak várni benneteket. Az utolsóval te is visszajössz. Végeztem.

Dönci nem mozdult.

— Na mi lesz, Vakarcs?
— Az előbb megígérted: többé nem hívsz így.
— Ilyen pipogya fráternek még ez is igen szép név. Mást szeretnék mondani.
— Ne izélj... Megyek... De legalább az országútig kísérj ki.

— Elindultak. Dönci szaporán szedte a lábát s igyekezett Zoli előtt járni. Mereven csak előre nézett, se jobbra, se balra nem mert tekinteni. Zoli megsokallta ezt a gyámoltalan viselkedést. Megmarkolta Döncit és megrázta kegyetlenül:

— Térj észhez te nyúlfi! Mitől reszketsz még?
— Siessünk Zoli...
— Nézz körül! Ezektől a csöndes, mozdulatlan fáktól szállt inadba a bátorságod.
— Tényleg nincs itt senki... — tekintett visszatérő bátorsággal Dönci és kezefejével letörölte homlokáról a verítéket. — Ne haragudj Zoli. Nem tehetek róla...
— De tehetsz! És most nevess! Különben meggyomrozlak. Érted-e, Ödön?
— Köszönöm, Zoli — mosolyodik el Dönci. — Már minden rendben van nálam. Megyek és sietni fogok.

Amennyire kövérsége engedte, iparkodott a város felé. Zoli leült az útjelző kőre s úgy nézett utána, míg fel nem kanyarodott a hídra.

— Dönci, Dönci — csóválta fejét, — embert fogunk faragni belőled.

Sokáig ülve maradt s úgy tünődött: mit keres ebben az erdőben ez a két ember? Még hozzá mindkettő az ő lakójuk... A mérnök, meg a munkás... és végül ő csatlakozik harmadiknak hozzájuk. Különös, hogy sűrűsödnek a dolgok és kavarognak a megfejtésre váró titokzatos események, amelyek már nem is olyan homályosak... Hamarosan történni fog valami. De mi? Valaki ráfizet alattomos cselekedeteire, az bizonyos. Amint hazamegyek, azonnal beszélek Pistával. Mit szól ő a dologhoz? Mindent elmondok és mindent megmutatok. Kíváncsi vagyok arra a szürke dobozra... Erre az erdőre is nagyon fenem a fogam... Itt is lappang valami. Mindjárt egyedül is utánajárok.

Éppen fel akart emelkedni ülőhelyéről, mikor megzörrent a vasúti töltésen a kő és felbukkant Jámbor Mátyás gondterhelt alakja. Se látott, se hallott, úgy lépegetett az országút felé.

Zoli szeretett volna eltűnni hirtelen, de érezte, már elkésett és menekülése gyanús volna. Inkább ülve maradt csendesen. Hátha nem vesz észre — gondolta. De Jámbor megpillantotta és gyanakodva mérte végig:

— Hát maga mit keres itt, Zoltán?
— Én?... Én?... — keresi a szavakat, — várok valakit... meg bogarászok...
— Kit vár!? — csattan a hangja, mint a villámcsapás. — Csak nem Horváth mérnököt?!
— Azt aligha, mert jóval előbb igyekezett a város felé...
— A mérnök?
— Az.
— No, akkor Isten áldja! Maga csak bogarásszon, én megyek madarászni! — és anélkül, hogy mást is mondott volna, szinte rohanva iparkodott a híd felé.

Zoli megkövülten bámult utána.

XIX. A Kutya-őrs munkába lép

Zoli egyedül vágott neki az erdőnek. Elért a Duna egyik holt-ágához, nem talált semmi gyanúsat. Visszafordult és igyekezett az országút felé, hogy bevárja a fiúkat.

A fák némán sorakoztak, mintha hallgatnák a felhők meséit és természetesnek találták, hogy mosolyogva udvarol

nekik a nap. Közöttük néhol egy-egy hatalmas odvas fűzfa dacolt az idővel. Ezeket a régi irtás megkímélte s lassan beérték az új hajtások magasságban, csak vastagságban maradtak alul. Az erdőaljáit itt-ott sűrű bokrok tarkították. Első látásra áthatolhatatlan dzsungelt mutattak. Mögöttük lappanghat valami — gondolta Zoli, — különben mi keresni valója volna erre a két embernek? Lepkézni nem lepkézett egyik sem; herbáriumot sem cipeltek a hónuk alatt; de nem is szórakozásból jártak erre. Nem véletlen az sem, hogy mind a kettő errefelé vette az útját. Valamit, vagy valakit kerestek. De mit? Vagy kit?... Majd elválik, csak együtt legyen az őrs.

Áthágott a töltésen. A távolban vonat zakatolt. Az országúton már hárman közeledtek: Egyed Sanyi, Bősze Jóska és Barát Feri. Zoli rögtön megismerte őket, amint letértek a hídról. Elébük sietett örömmel. Aztán leültek és várták a többieket.

Kérdésekkel ostromolták Zolit, de ő gondterhelt arccal hallgatott, csak a vállát vonogatta.

— Várjatok. Majd, ha valamennyien együtt leszünk, elmondom a tudnivalókat. Addig hagyjatok, töröm a fejem és összegezem az eddigi eseményeket. Tudjátok meg: nagy dolgok vannak kialakulóban... Csak türelem — intette őket a kérdések ostroma után.

— Amott jön már Jenci és Marci, a két elválaszthatatlan — mutattak a híd felé a fiúk.

Valóban lihegő iparkadással és felajzott kíváncsisággal érkezett meg a két őrsi tag.

— Izgalmat érzek! — zihálta Jenci.

— Valami van a levegőben — tódított hozzá Marci.

— Úgy-e lesz olyan kalandban részünk, mint a Rókáknak volt a múlt héten? — fokozta a feszültséget Jenci.

Zoli csak húzta az időt.

— Várjatok. Mindent időben...

Újra ketten jöttek: Sármány Anti és Kertai Péter. Nemsokára utánuk lekanyarodtak a hídról a Kutya-őrs tagjai: mellettük fontoskodva loholt Dönci és magyarázott.

Zoli is alig várta, hogy együtt legyen az őrs, mert izgalom feszült belsejében és végére akart járni a két férfi rejtelmes, erdei látogatásának.

Nem is feszítette a húrt tovább:

— Fiúk! Azért hívtalak össze benneteket ide, távol a várostól, szokatlan helyre, mert a töltésen húzódó erdőt át fogjuk fésülni. Lehet, hogy nem fogunk különösebb dologra akadni, de az is lehet, hogy ez a nap meglepetéseket tartogat számunkra és öregbíteni fogja a Kutya-őrs hírnevét. Valami azt súgja nekem: eredményes lesz munkánk. Keresünk valamit. Mit? — kérditek. Magam sem tudom, csak sejtem. Dönci bizonyosan fecsegett egyet és mást.

Dönci tiltakozni akart, de Zoli nem hederített rája, hanem folytatta:

— Két férfi járt ma ebben az erdőben. Úgy gondolom, hogy nem először és nem hiába. Azt szeretném most a ti segítségtekkel megtudni, hogy mit csináltak, mit akartak, vagy mit kerestek, mit kutattak a fák sűrűjében. Erre fogunk fényt deríteni, mert súlyos események késztetnek erre; bizonyítani ugyan nem tudok, csak a logikus következtetés áll az én oldalamon...

— Mi tehát most átfésüljük az erdőt. Nem nagy terület. Képzeljetek el egy négyzetet, melynek minden oldala körülbelül négyszáz méter. Tizenketten vagyunk. Itt az erdő felső szélénél csatárláncot alkotunk s így haladtunk át a sűrűségen. Folytatjuk ezt mindaddig, míg nem találunk valamit. Ezen a részen sejtem a titkot, mert itt tűnt el reggel az, akinek a nyomába szegődtünk Döncivel. E tájon bukkantak váratlanul aztán ketten is elő, mielőtt titeket ide hivattalak volna.

A fiúk arcát átpirosítja az izgalom. Nagyokat nyelve lesik Zolit.

— Nyissuk ki a szemeinket. Nézzük a talajt, a fák tövét, oldalát, hátha felfedezünk valami különöset: lábnyomot, taposást, karcolást, esetleg ásást, túrkálást vagy egyebet. Gondolok itt a bokrok aljára, mesterséges kupacokra és hullott levélből készült takarókra. Ki ilyet lát, szóljon. A csatárlánc megáll; ki-ki a helyén marad, míg én tüzetesen megvizsgálom a felfedezést. Senkisem hagyja el a helyét, mert lehet, hogy képzelődés az egész és folytatjuk tovább a keresést.

— Gyerünk már! Gyerünk már! — kiáltoztak a fiúk.

— Nem maradhatunk el a Rókák mögött. Most úgyis nagy a becsületük. Csodálattal tekintenek reájuk; a mi nagytábori győzelmünk egészen eltörpül és feledésbe megy. Valamit nekünk is tennünk kell hamarosan. Én bízom, hogy sikerülni fog nagy dolgot véghezvinni a közel jövőben. Szerencse fel! Jó munkát és gyerünk — fejezte be szavait Zoli. Lelke az arcán égett.

A fiúk lelkesedéssel cihelődtek az erdő szélén és az indulást jelző sípszóra valamennyien megindultak felfedni az erdő titkát. Szó nem hallatszott, csak a száraz gallyak recsentek itt-ott és a bokrok ágai suhogtak, amint félrevonták az útból a fiúk.

Dönci Zoli mellett haladozott a középen és félénken lesett szerteszét, mintha attól tartana, hogy hirtelen pányvát dob egy ismeretlen erő a nyakába és felrántja a magasba.

Elérték az erdő végét és előttük csillogott a holtág tiszta tükre. Kívánatosan és csalogatóan kínálta vizét lubickolásra.

— Fürödjünk — indítványozta Dönci.

— Hallgatsz mindjárt! — forrasztotta a szót torkára Zoli. — Mi ütött beléd, hogy egyszerre rákívántál a vízre? Amióta ismerlek, örökké irtóztál a víztől! Vagy talán félsz az erdőtől?...

— Ne izélj mindig... — visszakozott Dönci.

Az őrs arrébb húzódott és megfordulva újból nekivágtak az erdőnek.

A fák errefelé sűrűbben borultak egymás fölé, mintha haragudnának a felhőkre és takargatnák előlük az erdő páfrányos alját. Nem messze hatalmas, kivénhedt fűzfa állott a fiatalabb fák között, mint egy elhízott tyúkanyó megtollasodott csibéi tolongásában. Talán öten sem tudták volna derekát átölelni, olyan vastagra eresztette terebélyes törzspotrohát. Elhagytak már több ilyen fát is. Úgy felejtődtek ezek az öreg famatuzsálemek az erdő egyivású fái között, mint katicabogár hátán a fekete pettyek. Szeretik a nedves talajt és a föld vízzel átitatott mélységeiből kövérre hízlalták kérges derekukat.

Dönci hirtelen megszólalt:

— Odanézz, Zoli! Mennyire le van taposva a föld ennek a haldokló fának a tövében.

— Te Dönci! Jaj neked, ha megint képzelődsz! — Belefújt sípjába Zoli. Odament a fához és alaposan körülnézett.

Dönci most az egyszer fején találta a szeget: jól látott. A pohos fa körül meglehetősen sok lábnyom sokasodott. Több olyan nyom volt, ahol a sarok rajza mélyen belenyomódott a puha erdei talajba, mintha valaki magasból ugrott volna oda.

— Hm, hm... — hümmögött Zoli. Gyülekezőt fújt az őrsnek. A fiúk csakhamar körülállták a fát.

(Folytatjuk.)

„Magyarabb magyart" A REGÖSCSERKÉSZEK KIÁLLITÁSA 1943. DEC. 5-TŐL 12-IG BUDAPESTEN, A NEMZETI SZALÓNBAN (ERZSÉBET TÉR)

HERMAN OTTÓ

IRTA: RADVÁNYI OTTÓ

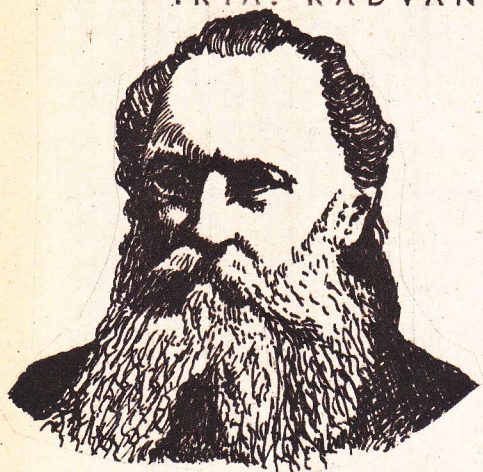

Herman Ottó (1835—1914)

Ki nem ismeri ezt a nevet?! Mégis megemlékezünk most e név viselőjéről. Huszonkilenc esztendővel ezelőtt, amikor az első világháború kipattant és az újságok telve voltak hősi tettekkel, naponta érkeztek újabb és újabb hősi halottakról a jelentések, mint mostanában, egy ködös novemberi napon azt olvastuk a hírek közt, hogy a Múzeumkörúton egy kocsi elütött egy ősz, szakállas öregurat. A tisztes öregúr pedig nem volt más, mint a 79 éves Herman Ottó, a nagy tudós. Bár az öregúr összezúzott csontjai még csodálatos módon összeforrottak, mégis a sok fekvésben legyengült szervezetét tüdőgyulladás támadta meg és még az év december 27-én Istenben megdicsőült.

Herman Ottó regényes élete és pályafutása a cserkészeket közelebbről is érdekelheti. Az ő korában ugyan még nem volt cserkészet, de annál csodálatosabb, hogy amiképpen ő élte le életét, az valóságos és tiszta cserkészélet volt. Éppen ezért életét bátran jelölhetjük ki mintaképül a cserkészifjúság számára.

Ha meg akarod ismerni a természetet, ha meg akarod ismerni a benne élő állatvilágot és ha meg akarod szeretni mindezt, olvasd el Herman állattani közleményeit, könyveit. Ha meg akarod ismerni hazádnak és népednek igazi életét, úgy olvasd el Herman néprajzi leírásait. Ha pedig az emberi jóságot, erényeket, szeretetet és jó tulajdonságokat óhajtod életedben valóra váltani, az igazi cserkészideákat zászlódra kitűzni, akkor vedd és válaszd életed példájául az ő tiszta és nemes életét.

Azt is mondhatnám, hogy élete az örök ifjúság jegyében folyt le. Jóllehet állát rőt szakáll borította, szemei az örök jóságot sugározták és szíve halála órájáig fiatal tudott maradni. Ennek az örök ifjúságnak a mélységes titka pedig éppen abban található meg, hogy soha nem érdekelték a városi élet örömei, de a fiatalságot felőrlő léhaságai sem, csak egyedül a csendes, magányos élet a természet szűz ölén. Az ősi föld a maga ezernyi csodálatos teremtményével, az erdők sűrűje a madár daláival, az apró bogárkák titokzatos élete, melyen keresztül közel tudott férkőzni magához a nagy Teremtőhöz is. Nyitott szemmel járt a természet ölén. Figyelmét nem kerülhette el a legapróbb pókocskának, bogárkának az élete sem, melyekből ő hatalmas tanulságokat tudott leszűrni. Értett a madarak nyelvén, bepillantott az állatok legcsodálatosabb magánéletébe. Mindent megfigyelt, mindent papírra vetett és lerajzolt, hogy abból, amiket tapasztalt, másoknak is nyujthasson. Zamatos magyar nyelven és érdekfeszítő stílusban megírt munkáit kell csak elolvasnunk, hogy azokon keresztül kibontakozzon előttünk Herman Ottó egész egyénisége.

Ha helytálló az a vélemény, hogy az iskola tanít, a cserkészet azonban nevel, akkor Herman Ottó élete ennek bizonyítására a legkimagaslóbb példa. Felfelé ívelő életéből is azt látjuk, hogy nem az iskola tanította meg, hanem a cserkészélet, az önművelés és a természetnek rajongó szeretete. Herman Ottó gyermekkorában atyja mellett vadászgatva ismerte meg a természetet és szerette meg az állatokat. Aki pedig már gyermekkorában megszereti azt, az késő vénségéig rabja lesz annak. Sehol a világon nem láthat az ember annyi csodálatos szépséget, mint Istennek gazdag teremtményei körében.

Herman Ottó nem szerette az iskola szűk levegőjű termeit és emiatt atyja korán inasnak adta egy kovácsműhelybe, majd atyja korai halála után Bécsbe kerül, mint géplakatos. Csodálatos, hogy ebben a nagy városban, ahol fiatal legénytársaival a szórakozóhelyeket is felkereshette volna, teljes visszavonultságban élt és minden öröme az volt, ha szabadidejében a múzeumok csodálatos gyüjteményeit tanulmányozhatta. Ekkor ismerkedett meg Brunner von Wattenwyll természetvizsgálóval, aki a fiatal rajztehetséget és a természet iránt mohón érdeklődő fiatalembert a tudományos kutatás módszereibe bevezette.

Herman ez időtől kezdve éjjel-nappal tanul és képezi magát. Azután nehéz idők következnek életére. Katonáskodás, vándorlások és utazások, amelyek azonban a tapasztalatain sokat bővítenek. Állás nélkül, korgó gyomorral ténfereg a nagy világban, de egy percre sem téveszti el szem elől igazi hivatását, mely most már oly stádiumban van a lelke mélyén, hogy érzi, tudja, hogy élete a természetvizsgálódással örök frigyre lépett. Huszonkilenc éves korában Körmenden fényképészeti műtermet nyit, hogy megélhetését biztosítsa, majd Chernel Kálmán nagy madárbarát földbirtokossal történt ismeretsége folytán a kolozsvári Erdélyi Múzeum praeparátori állását nyeri el. Ez az évi 300 forint jövedelmű állás éppen arra volt csak jó, hogy az éhenhalástól megmentse, de ő mégis boldog, mert a kis múzeum könyvtára rendelkezésére áll és most már nemcsak hogy tovább képezheti magát, hanem nekilát tapasztalatainak megírásához is és neve a tudósvilág előtt mindinkább kezd ismertebbé válni. Zaklatott élete itt sem állapodik meg. Pestre kerül. Szily Kálmán tudós barátja veszi pártfogásába és ettől kezdve Herman Ottó belép a nagy tudósok gárdájába.

Herman Ottó nyaralója Lillafüreden
(Radványi Ottó felv.)

Hosszú volna elmesélni azt az utat, amelyen keresztül Herman máról-holnapra neves zoologus-ethnografus és emellett kiváló politikus is lett. Megírja hatalmas munkáját, a „Magyarország pókfaunája" címmel és ezzel neve az egész világ tudósai előtt ismertté válik. Megalapítja a Madártani Intézetet és 1891-ben a nemzetközi világkongreszuson őt választják meg a kongreszus elnökévé.

Lehet-e szebb pályafutást elképzelni. Géplakatosból világkongresszus elnöke! Ez Herman Ottó csodálatos életének igen rövidre szabott vázlata. Élete végéig szegény maradt. Életének nagy részét a kenyérharc és a megélhetésért folytatott küzdelem foglalta le. Bizony a létért való küzdelem gyakorta kiragadta kezéből a tollat. Vajjon még mire lehetett volna képes ez az ember, ha a sors vagyonnal ruházta volna fel és gondtalan életet élhetett volna, utazgathatott volna kedve szerint. És én mégis azt mondom, hogy talán nem is lett volna ez így jó. Talán éppen a sok küzdelem acélozta meg a lelkét és nemesítette meg ily emberfeletti erővel és ekkora talentumokkal. Mit lehet tudni. Így is elcsodálkozik az ember azon a hatalmas munkásságon, amit életén keresztül halála órájáig kifejtett.

1140 munkája közül 16 könyve és írása csak a pókokról, 184 a madarakról, 26 más állatokról, 8 növényekről, 18 gazdasági dolgokról, 34 állatvédelemről, 102 néprajzi dolgokról, ősfoglalkozásunkról, halászatról, vadászatról, pásztoréletről, 108 más, vegyes tartalmú könyve és írása mellett fennmaradt még 400 politikai beszéde és 78 nekrológja. Ez a hihetetlen, nagy irodalmi munkássága is az örök ifjúsága mellett tanúskodik, hiszen élete végén is a legnagyobb szellemi frissességben tudott még nagy és komoly dolgokról írni.

Munkás élete végén a remek szépségű Lillafüreden, ott, hol atyja mint hámori orvos élt és vele együtt élte le fiatal gyermekkori éveit, ő is kis nyaralót építtetett a völgy egy kietlen, vadregényes tájékán. Kora tavasztól késő őszig itt szeretett dolgozgatni, elhúzódva a városi élet zajától.

E nyáron felkerestem az öregúr elárvult kis nyaralóját. A ház ma is úgy áll ott, mint akkor, amikor még ő lakott benne. A ház oldalában emléktáblák hirdetik nagy nevét.

Kegyelettel állottam meg a ház udvarában, melynek minden egyes kis virágát és fáját a nagy tudós telepítette oda. Az óriás fenyőtől a bujján nőtt páfrányig minden képviselve van e kertben. A kerten át a Szinva egy elvezetett kis ága csörgedezik köves kis medrében. A patakocskában még pisztrángok is ficánkolnak. Apró japáni hidacskák vezetnek át a csobogó patakon. Valamikor még miniatür kis vízimalom is kelepelt a patak medrében. Ma már a dudva és a gaz lassan mindent belep. Minden elenyészik, ha valami sürgős segítség és megoldás nem érkezik. Egyedül az éneklő madarak maradtak hűek hozzá. A kert fáin és a ház falán elhelyezett odúkban vígan tanyáznak tovább is ott a kedves énekes madárnemzedékek, mintha vissza akarnák neki adni mindazt, amit neki köszönhetnek. Talán még várják, hogy atyai kéze szór valami morzsát az elárvult etetőkbe is. A kéz azonban már régen kihűlt, lehanyatlott.

Cserkészek! Ne feledjétek el soha Herman Ottó nevét! Megemlékezésül arany tollából útravalóul e pár sort adom néktek, véssétek jól szívetekbe:

— Legyünk büszkék arra, amik voltunk s igyekezzünk különbek lenni annál, amik vagyunk!

Bizalmat érdemel,

amiben nem csalódunk.
A Chlorodont
minősége mindig ugyanaz.

Chlorodont

fogpaszta

Magyar készítmény.

MIKULÁS A RAJBAN

Még kerek három hét van a Mikulás-est előkészítésére. Használjátok fel jól ezt az időt! Az itt következőkben talán találtok néhány felhasználható ötletet.

Az Otthont piros és fehér krepp-papírszalagokkal szépen fel lehet díszíteni; a Kormányzó Ur képe köré nemzetiszínű szalagot kerítünk, esetleg fenyővel vagy örökzölddel díszítjük. (Miklós nap!) Az asztalokat szépen, ízlésesen megterítjük fehér csomagolópapírral (abrosz helyett), krepp-papír és növénydísszel. Ha vannak csapatcsészék, jó. Ha nincsenek: mindenki hoz a zsebében a saját részére. A raj gondoskodik a teáról, a belevaló cukrot és a harapnivalót mindenki maga hozza. Mikulásnak legjobb, ha a fiúk számára ismeretlen vezetőt (esetleg édesapát) kérünk fel és gondoskodunk róla, hogy szép ruhája, álarca, szakálla legyen. Semmiesetre sem szabad belőle nevetséges figurát csinálni. Krampuszra nincs szükség, de ahol ragaszkodnak hozzá, ott a rendezés gondoskodjék róla, hogy egészen alárendelt, szolgai szerepe legyen a Mikulás mellett: valahogy úgy, mint a pásztor mellett a pulikutyának... Az ajándékokat úgy kell előkészíteni, hogy kivétel nélkül mindenkinek jusson. Nem értékes dolgokról van itt szó, hanem testhezálló, jellemhez szabott tréfás apróságokról. Például: a rajpénztáros kis pénzeszacskót kap, amiben 10—15 drb. kétfilléres csörög; a naplóvezető egy szép (esetleg „aranyozott") lúdtollat; a raj költője kis babérkoszorút; a raj pontatlan tagja egy kis homokórát stb. Ezeket egy kosárba vagy tálcára téve hozza be majd a Mikulás egyik inasa. A fiúknak szóló szöveget névsor szerint legjobb leírni és egy hatalmas lexikon-kötetbe betenni. Innét olvassa majd fel a Mikulás! A Mikulás bevonulása legyen ünnepélyes: ministránsok vagy apródok haladjanak előtte csengőszóval vagy énekkel. Esetleg elrejtett harmóniumon valaki ünnepi indulót játszhatik... Egyik kis fiú előre betanult kis beszédben üdvözli. (Esetleg kis verssel.) Aztán illő áhítat mellett megtörténik az ajándékok kiosztása, esetleg egy-két buzdító mondat a további jó munkára! Az ajándékozásból a vezetők se maradjanak ki. (Ugyancsak pár filléres apróság, kedves, hálás figyelem a sok fáradozásért!) Kedves búcsúzás után a Mikulás távozik és a raj jókedvűen nekiül az uzsonnának. (Vigyázat: a jó ízlés, az úri cserkészmodor itt is kötelez!) Uzsonna után néhány jó játék következhetik, pl. Amerikából jöttünk, árnyképek, bábszínház, csendes zene, elátkozott hetes, élő Kim-játék, fekete-fehér, gyerünk a maharadzsához! gyűrű keresés, hogy tetszik, húzd meg — ereszd meg, kinek hízelegjek? közmondásos játék, meghalt a dalai láma, médium, milyen szobor ez? nagyemberes, papsapkája, rögtönzött színjáték, titokzatos ismeretlenek, vattafúvás, zsibvásár stb. stb. (mind a Játékoskönyv II.-ből.)

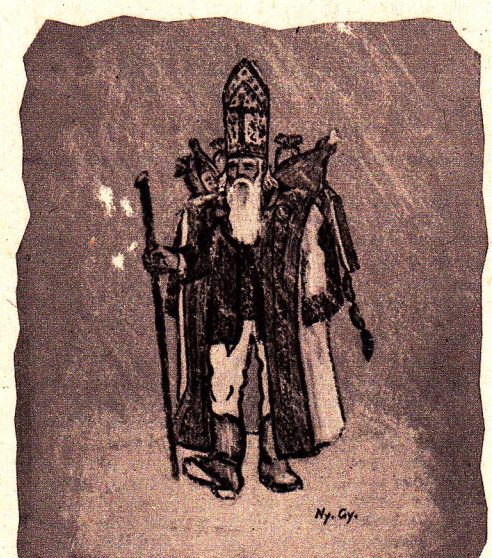

Játék után ének következhetik, sorra kerülnek a szebbnél-szebb dalok, esetleg egy újat is tanulhatunk. Ha van hozzáértő, hegedű és furulyaszó is élénkítheti a műsort. Befejezésül néhány ünnepi pillanat: megemlékezés a nemzet Mikulásáról, hatalmas éljen Kormányzó Urunkra és a Szózat vagy a Himnusz eléneklése.

Végül nem szabad elfelejteni: az edények elmosogatása, az Otthon tökéletes kitakarítása, szellőztetése, rendberakása még az ünnepélyhez tartozik: ezt vagy egy őrs, vagy néhány önként vállalkozó fiú végezheti el. Jó munkát!

Ve—la.

A Kormányzó Ur üdvözlése a Debreceni parancsnoki napról

Az új cserkészév munkatervének megbeszélésére Debrecenben egybegyűlt cserkészparancsnokok nevében a Főcserkész Úr üdvözlő táviratot intézett Fővédnökünkhöz, vitéz Horthy Miklós kormányzó úrhoz.

Az üdvözlésre a Kormányzó Úr Katonai Irodájától a következő válasz érkezett:

A Debrecenben egybegyűlt országos és vidéki cserkészparancsnokok nevében küldött hódoló táviratot a Kormányzó Úr Ő Főméltóságának bemutattam.

A Kormányzó Úr Ő Főméltósága megbízni kegyeskedett, hogy Nagyméltóságodnak köszönetét, az ország cserkészeinek pedig üdvözletét tolmácsoljam.

Gödöllő, 1943. évi október hó 7-én.

VITÉZ MIKLÓS
vezds. s. k.
főhadsegéd

Sorakozó. A bajai 157. sz. Damjanich-cserkészcsapat értesítőjének októberi száma is sok érdekes cikket tartalmaz. A lap első oldalán a csapat parancsnoka a cserkészifjúság nagy példaképéről Assisi Ferencről ír. Érdekes tudósításokat olvashatunk a balatoni portyáról, a szeptemberi víziakadályversenyről és a Kárpátokban vezetett kéthetes kirándulásról. A lap a csapat eseményeiről is hírt ad: itt olvastuk, hogy a csapat cserkészei 29 pengőt adtak a Magyar Vöröskereszt céljaira.

Nyiri György rajzolta a Kormányzó Urat ábrázoló képet, november 1-i számunk első oldalán.

A tatabányai 463. sz. „Szerencse fel!" cserkészcsapat október 17-én ünnepelte 15 éves fennállásának jubileumát. Délelőtt közös szentgyónás és szentáldozás volt. Délután a Hősök szobrát koszorúztuk meg a vendég, 146-os tatai csapattal együtt, utána ünnepély keretében a csapat zsúfolásig megtelt Otthonában idéztük a tizenötéves csapatmultat.

A keresztény Munkásifjak Országos Szövetsége a magyar dolgozók számára irodalmi, zenei és képzőművészeti pályázatot írt ki. A pályázaton mindenki részt vehetett, aki főiskolai oktatást nem nyert az említett tárgykörökből. A pályázatokra értékes anyag gyűlt össze, a pályázók idén saját kívánságukra pénzjutalom helyett értékes emléklapokat kaptak. A képzőművészeti pályázatra beérkezett festményekből, szobrokból kiállítást rendezett a Szövetség. Örömmel láttuk a szép képeket, értékes szobrokat, a magyar munkásifjak művészetszeretetének, nemes szórakozásának megnyilatkozásait. A kiállításon sok szép munkát láttunk éppen a „nehéz-munkát" végző lakatosoktól, gépmunkásoktól, kőművesektől. Különös örömmel fedeztük föl a pályázók között cserkészismerőseinket. Kárpáti-Killinger Aurél regnumi cserkész kilenc munkával szerepelt a kiállításon! (V.)

Levelezés. Ifj. Fehér László örsvezető, a 893. sz. Tüzes Gábor cs. csapat tagja, levelezni szeretne erdélyi cserkészfiúval. Címe: Szolnok, Hanzély Pál-u. 6. Azzal a reménynyel közöljük Fehér László ö. v. kérését, hogy akad erdélyi fiú, aki szívesen levelez vele!

„Hogy lett Fehér Pistából Fekete István" — ez a helyes címe a M. kir. Gyermeklélektani Intézet kiadványának, amelyik az október 15. számunkban jelent meg. A versszakaszok közül a harmadik és negyedik véletlenül felcserélődött. Ha valahol fel akarnátok használni, ügyeljetek arra, hogy a képekhez helyes sorrendben következzenek a versszakaszok!

A kassai VIII. cserkészkerület (Kassa Premontrei gimnázium) a próbarendszerből hat különböző falmintát tervezett, melyek nagyszerűen felhasználhatók cserkészotthonok díszítésére. A falminták patronjait csekély használati díj ellenében (mintánként 2 pengő) szívesen megküldik az érdeklődő csapatoknak. Fessük ki otthonaink falát cserkészmintákkal, tervezzünk minél több cserkészfalmintát.

A budapesti 5. KEG. és 160. MK. csapatok kézügyességi versenyt rendeztek a Cserkészparkban. Minden fiú a következő „nyersanyagot" kapta: 2 drb. puhafa, 1 drb. ágacska, 1 drb. konzervdoboz, 9 drb gesztenye, 2 drb. hurkapálca, 1 drb. kartonpapír, 1 m zsineg, 4 drb. Gem-kapocs. És mindehhez adva volt 1 bicska és másfél óra! (A döntőbíróság sípszóval jelezte a negyedórák múlását.) Sok érdekes apróságot készítettek a fiúk: tábori parancstáblától, faragott repülőgéptől kezdve a gesztenyéből készült „rém"-szarvasig... Az egész verseny folyamán mindössze egy fiú vágta el előző napon köszörült bicskájával két keze egy-egy ujját. (De bekötözve is tovább dolgozott!)

A két csapat 8 darabból álló levelezőlapsorozatot adott ki októberben. A 8 lapot négy művész 2—2 rajzából állították össze. A lapok árusítása már megindult.

A budapesti 5. KEG. csapat egyik tisztje telkén gyümölcsfákat akart ültetni. A szükséges gödrök ásására napszámost keresett. Erre a csapat három tagja vállalta a munkát méltányos napszámért. Munka közben a fiúknak többször jutott eszébe Mátyás király gömöri kirándulása...

Ősikék! Kiscserkészek! Megindult az új magyar kiscserkészmunka. Peregnek már a negyvennyolcas kisdobok. A budapesti 433. sz. „Szent Bernát" cserkészcsapat kiscserkészei megkezdték az úttörést! Menetelőre kisdobosok verik már az ütemet. A képek megleptek vele benneteket. Kedves meglepetés volt. A negyvennyolcas

FILM

Aranypáva. Ez a film az értékesebb magyar filmekhez tartozik. Hőse a nagyerejű falusi molnárlegény, aki a munkájában találta meg minden örömét. Egy napon azonban valami megmozdul benne. A vándorcirkusz megjelenése megzavarja lelkinyugalmát: csillogóbb, hangosabb élet után vágyik és megindul a nagyvárosi élet csábító lidércfénye után. De egyszerű, becsületes lelkével, egészséges életszemléletével nem tud megbarátkozni a vídámnak és gondtalannak hazudott „könnyű" élettel, nem tud fölmelegedni erkölcstelen környezetében. Sok szenvedés után visszatér az igaz útra, mint a patak, ha a régi medrére lel.

A szigorú kritikus több kifogást emelhet a filmmel szemben (pl. az utolsó jeleneteket, mintha elsietették volna: a befejezés nem volt eléggé megokolt). De alapjában nemes-szándékú, jó film volt. A szövegíró Fekete István jó munkát végzett. Páger Antal kimagasló alakítása mellett Somlay Artur, Sulyok Mária és Szellay Alice játéka említésre méltó. (V. K.)

Kerek Ferkó. Végre egy film, amelyik nem kényszerít a nevetésre. A sok megfilmesített vicclap után valami, aminek mondanivalója van. A külföldi tanulmányútról visszatért fiatal gróf, apja akarata, és a községi tanács ellenkezése ellenére keresztülviszi az „Átokhatár" csatornázását. Tanulsága: Aki nagy ügy képviselője, magánügyeit mellőzve fenntartás nélkül az ügyet kell szolgálnia. A közösségért dolgozó ember örök erkölcse ez. A darab magja tehát jó. Az megint más kérdés, hogy a körítés, a töltőanyag nem egészen ilyen jó. A párbeszédek ugyan frissek, életszerűek (Móricz Zsigmond műve), de gyakran egészen indokolatlanul nagy lelki változások mennek végbe a szereplőkön. A városi tanács 5 perc leforgása alatt elveti, majd mégis elfogadja a csatornázás tervét, az apa egy olyan beszélgetés hatására, amelyre csak következtetni tudunk, visszafogadja kitagadott fiát, stb. Sokalltuk az elején a kocsmát. No de nincsen olyan jó film, aminél még jobb ne lehetne. A kifogásoktól függetlenül ritka jó film, sikerét nagyban előmozdítja a kiváló szereplőgárda. (Csortos, Lehotay, Jávor, Egry M. és egy sereg kisebb szereplő).

Szyl.

„MAGYARABB MAGYART" A REGÖSCSERKÉSZEK KIÁLLÍTÁSA 1943. DECEMBER 5-TŐL 12-IG BUDAPESTEN, A NEMZETI SZALONBAN (ERZSÉBET-TÉR)

honvéddobok kicsinyített mását készítették el három példányban. Hat bátor kisfiú megtanult dobolni. Titokban, lázas igyekezettel. Azután egyszercsak megjelentek az utcán s ma már a csapat kiscserkészei boldog örömmel menetelnek pergő szavukra . . .
(Vitéz Kölley György)

A pápai 227. sz. Tisza István gróf csapat október 31-én a református kollégium dísztermében ünnepelte 29 éves „születésnap"-ját. Az ünnepi beszéden és előadásokon kívül vetítettképek mutatták be a 20 év történetét. Szép számokkal szerepeltek a csapat regösei is. A szép évforduló alkalmával kiállítást is rendezett a csapat. Az ünnepélyt és kiállítást Rab István gimn. igazgató, a csapatszervezőtestület elnöke nyitotta meg.

Eladó Magyar Cserkész évfolyamok. A Magyar Cserkész XVIII., XIX., XX. évfolyama eladó. Cím: Máté Sándor, Budapest, Rökk Szilárd-u. 29. fsz. 5.

A rejtvényrovat által jutalmazandók névsora:

Pénzjutalommal (10—10 pengővel):
Bagoly Géza, Budapest, V., Szent István-körút 1. IV. em. Jánosi Tamás, Garbócbogdány (Abaúj m.) Ifj. Radostyán Henrik, Rákospalota, Bethlen-u. 114a.

Könyvjutalommal:

Kishonthy József, Miskolc, Kun József-utca 12. Laszgallner Zoltán, Szeged, Párizsi-krt. 36b. Kovács László, Sopron, Vasút-sor 4. Szépe Elemér, Magyarszombatfa (Vas vm.). Kertész Gyula, Budapest, XI., Lágymányosi-u. 17b. I. 2. Vigh Attila, Rákospalota, Zápolya-utca 37. Nagy Károly, Pestszentlőrinc, Üllői út 107.

KÖNYVISMERTETÉS

Koszter atya: Kérdőjelek a fiúszívekben. Koszter atya a „Kamaszok" című hatalmas sikerű könyvében feltártа azokat az alapvető kérdéseket, melyek a cserkészfiúkat a fejlődés első viharaiban a lét nagy igazságai és önmaguk titkai tekintetében érdeklik. Már ennek a könyvnek befejező soraiban igérte, hogy a többi felcsendülő kérdésre egy új könyvvel fog felelni.

Ime, itt a beígért új könyv, melynek címe is mutatja a gazdag tartalom irányvonalait. Koszter atya a „Kamaszok"-ban megépített biztos alapon épít tovább. Az érettebb fiú lelkét nézi s három marokra fogja össze a felágaskodó kérdőjeleket: Jellemépítés — Nemzetszolgálat és Világnézeti eligazodás fejezeteibe. Az első fejezet szinte folytatja a „Kamaszok" gondolatmenetét és az „önnevelés", „rend és ízlés", „szerelem", „takarékosság" „tanulás" kérdéseiről beszél. A második fejezetben a magyar sorskérdések részletes tárgyalása kerül sorra: magyar öntudat — nemzetiségi kérdés — politika — zsidókérdés stb. A világnézeti eligazodás fejezetében pedig a hivatal, a kaszárnya, a műhely, a szórakozóhelyek, valamint a templom és az otthon ezer aprónak látszó, de sorsdöntő ügyével foglalkozik. (m. gy.)

Kertész Róbert: Hajók és hősök. A Franklin Társulat díszes kiadásában jelent meg Kertész Róbert Hajók és hősök c. könyve. A jó tollú és sokoldalú író (legutóbbi könyve a nagy magyar orvosról, Semmelweisről szólt) alapos felkészültséggel indult el és halad az irodalom, illetve a szakirodalom területén. „A hajózás 7000 éve" ezzel a fejezettel kezdi el munkáját s a Waikiki-öböl hullámlovasaival száll vízre, hogy az indiánok sásból és nádból csomózott lélekvesztőivel és különböző vízijárművek ezer változatán keresztül, évezredeket átevezve elérkezzék 1915 december 6-ig, a San Giovanni di Medua előtti rajtaütéshez, Kormányzó Urunk egyik nagyszerű haditettéhez. Az író önmagát az örök tenger szerény íródeákjának nevezi és könyvét a császári és királyi haditengerészet utolsó főparancsnokának, nagybányai vitéz Horthy Miklósnak, Magyarország főméltóságú kormányzójának ajánlja. A könyv ízléses kiállításáért a kiadót külön elismerés illeti. —Ig—

MINDEN, MI SPORT
KÉPBEN, SZÓBAN,
BENNE VAN A
Képes Sport-BAN.
MEGJELENIK MINDEN KEDDEN,
OLVASSÁTOK MINÉL TÖBBEN!
Ára 30 fillér.

Vályi Nagy Géza: Válogatott versei. A világháború utáni nemzedék együtt nőtt fel Vályi Nagy Géza verseivel. Mind az elemi iskola olvasókönyvek, mind a középiskola magyarnyelvi könyvei bőven tartalmaznak szemelvényeket a katonaköltő hazaszeretettel átitatott költeményeiből. Nekünk, cserkészeknek, különösen régi ismerősünk a költő, hisz összejöveteleinken, tábortüzeink lángjánál gyakran hangzanak el nemesen csengő sorai. Most, a férfikor delén álló költő — eddig megjelent köteteiből — (Harci pihenőn, Magyar sirámok, Magyar szívből magyar szívhez, Földem népem stb.) a legszebbeket összeválogatva örökszépségű csokorként, új könyvben jelentette meg őket. Vályi Nagy Géza új kötetét szívesen köszöntjük és örömmel forgatjuk lapjait. (Magyar lap- és könyvterjesztő vállalat kiadása. —Ig.—

Ősz János: Csudatáska. Népmeséskönyv a javából. Egyik népmese a másik után, mind szebbnél szebb. Jóleső érzés tölti el az embert az olvasásánál. Mennyi bölcseség, tréfa, vidámság fér meg a magyar léleknek ezekben a termékeiben. Nagyon élvezetes mint szórakoztató olvasmány, de ezen felül cserkészszempontból is elsőrendű segédeszköz. Elsősorban azért, mert megvan benne a „Soktudó fiú" a próbaszabályzat által említett meséje, ami után már sokan érdeklődtek, másodsorban pedig minden egyes meséje gyűléseinknek és tábortüzeinknek gyöngye lehet. Őszintén ajánljuk. (Révai kiadás.) Sz.

Törődjék többet a fogaival, küzdjön a veszélyes fogkő ellen.
KALODONT
FOGKŐ ELLEN

ÜZEN A MAGYAR CSERKÉSZ

G. M. Stílusod színes, eleven, élvezetes. Érdemes írnod! Beküldött írásod azonban inkább csak hangulatot ír le, ezért nem közöljük. Ebben az esetben jobb lett volna magáról a várról és annak látnivalóiról írnod. Ennek örülnének az olvasók. Irj máskor is!

Ifj. K. István, Szeged. Címedet és adataidat elküldtük egy finnországi kislánynak. Remélhetőleg nemsokára kapsz választ.

SZINHÁZ

Molter Károly: Örökmozgó. *(Nemzeti Színház.)* Szórakoztató színjáték. A sokat emlegetett, a régi jó békevilágban játszódik, az első világháborúból megelőző időből ad ízelítőt. Elmondja, hogy Gyaraki Antal, a jókedélyű székelyföldi kocsmáros hogyan kerül a törvényhatósági bizottságba és két leánya miként kapja meg életepárját. A darab kedves, humorral átszőtt történetén kívül nem akar mást adni — nem fényszóróz a lélek mélyére, nem ítél, nem vádol senkit: a könnyelmű, bohókás ügyvédbojtár karikaturaszerű alakja majdnem olyan rokonszenves, mint Bedő Pali, a kocsma becsületes mindenese, akit föltaláló tehetséggel áldott meg az Uristen.

A színdarab értékelését röviden összefoglalva megállapíthatjuk, szórakoztató játék, érdemes megnézni, de mélyebb nyomot nem hagy bennünk. V. K.

Mi érdekel?

Uj rovatot indít a Magyar Cserkész

Régi kívánságnak teszünk eleget a *Mi érdekel?* rovat megindításával. Ennek a rovatnak az a legnagyobb érdekessége, hogy a *Magyar Cserkész* olvasói a munkatársai, olyanképpen, hogy az olvasó kérdez és a *Magyar Cserkész* felel — a rovat keretén belül.

Ha ezentúl valamilyen cserkészdologban elakadsz, valami problémád merül fel, küldd be kérdésedet a *Magyar Cserkész* szerkesztőségének. Ha kérdésedet legalább tíz nappal a *Magyar Cserkész* megjelenése előtt megkapjuk, a legközelebbi számban feleletet kapsz rá a *Mi érdekel?* rovatban.

A cserkészvonatkozású dolgokon kívül a *Magyar Cserkész*ben megjelent cikkekkel kapcsolatban is lehet kérdést intézni a *Mi érdekel?* rovathoz.

Várjuk kérdéseiteket!

Magyar Cserkész

Milliók használják állandóan megelégedéssel a Darmol-t azért, mert megbizhatóan és teljesen fájdalom nélkül hajt. Legrégibb és legelterjedtebb csokoládés hashajtó a:

Repülő fiamnak

Mintha csak tegnap lett volna...
Fehér ruhába sétálni vittelek.
Vidáman tipegtél apró lábaiddal
És ujjongva mutattad a mosolygó kék eget,
Hogy majd oda repülsz, ha nagy leszel.
Mert repülni fogsz. Fel a magasba, bátran!
(Kicsi kezed megbújt kezemben lágyan)
Egyszer majd engem is elviszel.
Nevetve hallgattam a szép mesét,
A nyár dalolt, a rózsák illatoztak,
Ezernyi fény villódzott szerteszét,
És te csak meséltél, kisfiam.

Mintha csak tegnap lett volna...
És ma már hiába keresem a kék eget.
Kicsi kezedből erős férfikéz lett,
Az őszi égen lomha fellegek.
Elmúlt a nyár. A kopár fák között
Jajongva búsul a szél.
Ősz van. Bús sűrű köd
S a köd mögött leskelődik a tél,
Az elmúlás, az örök csend.

A láthatáron karcsú gépmadár száll.
Egy pillanat — és a felhőkbe elmerül
S feledve van gond, bánat, hogy ősz van,
Hisz ott az én fiam repül.

Repülj, fiam, repülj!
Törd át a börtönünk szűk felhőfalát,
Repülj a magasságba fel,
Hol szemed a végtelenbe lát.
Hagyd a sivár sárgolyót mögötted,
Oda szállj, hol a napfény örök,
Ne engedd, hogy a mélybe vonzzon a törvény,
Hogy bilincsbe verjen a rög.
A hétköznapok szürke mocsarából
Karcsú gépmadáron menekülj,
Imám veled száll
Csak repülj, fiam, repülj!

Erdeiné Téts Irén

MIT KÖSZÖNHETEK A CSERKÉSZETNEK?

A magyar cserkészet most ünnepli fennállásának 30 éves jubileumát. Ha a világháborús helyzet nem is engedi meg, hogy a mozgalom e nevezetes évforduló alkalmával nagyszabású és országos ünnepségeket rendezzen, az elmult három évtizednek ma már történelemmé vált eseményeit nem lehet szavakkal méltóan ecsetelni.

Igaz, hogy kaptunk Magyarország Kormányzójától olyan komoly hangú megemlékezést, amilyet — legalább is ilyen formában — igen kevesen kaptak ebben az országban. (Az a körülmény ugyanis, hogy a kormányzói legfelsőbb kézirat az állam hivatalos lapjában, ott is a hivatalos rész vezető helyén jelent meg — holott hasonló közlemények és megemlékezések vagy nem jelennek meg hivatalosan vagy a nemhivatalos részben jelennek meg, — olyan súlyt és tekintélyt adott neki, ami csak országos rendelkezéseknek és akaratnyilvánításoknak jár.)

A „Diadalmas Liliom" című kötetben bemutattuk az ország közvéleményének, hogy maga a mozgalom mit tett és mit ért el 30 év alatt a magyar ifjúság nevelése terén. Nem lehet csodálat nélkül forgatni a szerénységükben is gazdag beszámolók gyüjteményét, olyan nagyszerű eredmények vonulnak fel előttünk.

Most a mozgalom egy másik, hasonló kötetben azt akarja bemutatni a magyar közvéleménynek — elsősorban nektek, mai cserkészfiúk! — hogy az egyén, a fiú és a család, a magyar társadalom mindennapi életében és munkájában milyen óriási eredményeket és átalakulást ért el 30 év alatt a magyar cserkészet. Ennek a bemutatása nem ügyesen megfogalmazott jelentésekben és száraz kimutatásokban, hanem a cserkészetben felnőtt és a három évtized munkájával kiformált cserkészférfiak őszinte, közvetlen vallomásainak nyilvánosságra hozatalával történik.

Az országos férficserkészvezetőtiszt felkérésére közel 100 cserkészférfi névvel és névtelenül megírta magáról: mit köszönhet ő a saját életében a cserkészetnek? Nyilatkoztak a mozgalom legfelsőbb vezetőitől kezdve az ország minden rendűrangú, különböző korú és társadalmi osztályhoz tartozó cserkészférfiai. Olyanok is, akik az első szervezésnél már ott voltak, olyanok is, akik az elmult 10—15 év alatt kapcsolódtak bele a magyar cserkészet lüktető életébe.

Aki közületek szeretné látni, hogy mivé fejlődik és alakul benne a cserkészet, nézzen be e sokféle nyilatkozat lelki tükrébe és az emberi sorsok iránti áhítatos tisztelettel keresse ki s lássa meg öttíz-húsz év utáni sajátmagát és lássa meg, hogy mennyire érdemes magyar cserkésznek lenni s jó munkát végezni Istenért, hazáért és családunkért.

A napokban megjelenő kötetből egy-két szemléltető mondatot az alábbiakban közlünk:

„A cserkészet építésénél ott lenni, az emberebb ember és magyarabb magyar eszmények születésénél ott lenni, ez volt talán életemnek az Úr Istentől nyert legnagyobb kegyelme. Krisztus eligazított a lélek útjain, a cserkészet eligazított a magyarság, az emberiesség, a társadalom, az élet mindennapi kérdéseinek szövevényeiben."

„És mit adott még a cserkészet? Azt az érzést, hogy jobb lenne a világ, kevesebb lenne a nyomor, szenvedés, egymás gyűlölete, ha a társadalom magáévá tenné azokat az eszméket, amelyeket a cserkészet képvisel és nemcsak mi cserkészek, de mások is élnének a 10 cserkésztörvény szerint."

„A cserkészetben olyan barátokra tettem szert, akiktől évtizedek sem tudtak elválasztani. Mikor eljött a társadalmi életnek az ideje, cserkészbarátaim leánytestvérei útján olyan felejthetetlenül kedves és tisztalelkű leánypajtásokat találtam, akikkel ifjúságom legszebb éveit szórakoztam végig. Ez az ideális társadalmi élet a kamaszkor nehéz éveiben annyira lekötötte gondolataimat, hogy szertelen kicsapongás számomra ismeretlen fogalom lett. A cserkészmunkában, a táborozásban annyi romantikát és idealizmust találtam, amely tökéletesen kielégítette szerte csapongó fantáziámat."

Dr. Márai György

RASz

FIÚK!

A repülőmodelezés nemcsak játék, hanem a magyar ifjúság nemzeti sportja és honvédelme.

ÉPITSETEK REPULŐMODELEKET!

Az új modelek: **RAR—1 „VERÉB" és RAJ-2 „GÓLYA"**

Egy-egy model tervrajza, műszaki leírása, teljes anyaga, amelyből bárki megépitheti a „Veréb" vagy a „Gólya" nevű modelt, díszes dobozban P 7.50

Megrendelhető:

Repülőmodelező és Áviatikai Szövetkezet
Budapest, VI., Teréz-körút 10 szám.

Loef-féle hajómodell tervek

Robert Loef Verlag Burg b/Magdeburg

LEVELEK EGY ŐRSVEZETŐHÖZ

V. Összegyűltek, összegyűltek...

Kedves Gyurka!

Mire ezt a levelemet megkapod, már nyakig lesztek az iskolában, ill. a tanulásban. Az eddigi, itt-ott alkalomszerű összegurulásokat felváltják a rendes gyűlések. Úgy vélem, nem fog ártani, ha ezt a levelemet az őrsi gyűlésnek szentelem, jóllehet utolsó leveledben nem vetettél fel erre vonatkozó kérdést.

Összegyűltek, összegyűltek... ha nem is az izsapi lányok, de az őrsöd tagjai, most már rajtad múlik, hogy ne csupán azért jöjjenek össze, „hogy szétmenjenek", hanem tudásban, szellemben gyarapodva menjenek haza. Már szinte látom, amint éppen homlokráncolódsz és azt mondod: „Nono! Nem addig van az! Először is nem biztos, hogy összejönnek." Hát ebben kétségtelenül van valami. De ha nem jönnek össze, akkor mérget vehetsz rá, hogy 99%-ban téged terhel a hiba. Mert ez azt jelenti, hogy olyanok a gyűléseid, amilyennek nem kellene lenniük: élményszerűtlenek. (Szörnyű szó, de nem tudok jobbat.) És ezzel elérkeztünk ahhoz a ponthoz, amit én talán a leglényegesebbnek tartok. Olyan gyűléseket kell tartanod, hogy a fiúk hazafelé menet így gondolkozzanak: „Hű azt a rézangyalát, ez aztán valami volt! Szeretnék még valakit látni, aki ugyanazt megcsinálta, amit mi ma." Vagyis mindig ki kell agyalnod valami újat, valami egészen fantasztikusat, amit a fiúk még legmerészebb álmaikban sem mertek elképzelni.

Persze, könnyű ezt leírni, de nehéz megcsinálni, gondolod erre, teljes joggal. De azért hadd mondjak valamit. Most, amíg még fiatalok a fiaid, aránylag könnyű a dolgod. Mert az, hogy új, nem jelenti azt, hogy soha, senki még nem csinált hasonlót. Nem. Csupán az a lényeg, hogy a fiúknak új legyen. Ha ezen felül is új a dolog, az olyan többlet, ami jó ha van, de nem feltétlenül szükséges. Vagyis filozofálás helyett kézzelfogható jótanács: Igyekezz minél több vezetőt megfigyelni, velük beszélgetni, hogy így sok olyan „trükkre" tegyél szert, ami a fiúk számára új. Lehet ez valami formaság, valami új játék, valami pompás, érdekfeszítő módja a kiképzésnek és még sok egyéb dolog. Néhány ötlet talán még tőlem is kitelik. Pl. Gyűlés előtt őrsi zászlófelvonás, jeladóverseny, térképjelstaféta. Elhagyottabb helyen fekvő otthonoknál vagy olyan helyen, ahol iskolaudvar vagy más szabad terület rendelkezésre áll, 5 perces futás gyűlés elején. A gyűlés egy részének teljes sötétségben való levezetése (Fegyelem!). Valami kézzelfogható dolog a kiképzéssel kapcsolatban, amit meg lehet tapogatni, esetleg szét lehet szedni, (pl. jeladásnál tábori telefon, térképészetnél terepasztal, stb.). Krumplifőzés v. sütés az otthon kályháján gyűlés közben. Valami új játék, mint pl. szagló kim, rádióhallgatás a gyűlés keretében stb. Persze, Te valószínűleg sokat megpróbáltál már ezek közül, de ez nem jelenti azt, hogy a fiaid is végigcsinálták.

És még valamit. Nem csak az ilyenfajta újdonságok hatnak az élmény erejével, hanem a jól előadott kiképzési anyag is. Emlékezz csak vissza, mennyire élvezted, amikor te fújtad a magyar népdalt, én meg mellette a cseremisz változatát. Persze, mert azt már mondták neked, hogy a két nép zenéjében sok a rokonvonás, de így még nem hallottad bizonyítani a sok helyen hangokig menő egyezést.

Attól tartok, hogy nagyon sok helyet pazarolok itt az élményszerűségre, pedig kevés szóval sokat mondani szintén takarékosság. Ez eddig általános előzmény volt. Most már lássuk azt is, mi minden lehet egy őrsi gyűlésen. Elsősorban kiképzés, hiszen ez a gyűlés célja. Ezzel szemben viszont kétségtelen, hogy ha iskolát csinálsz a gyűlésekből, hamar kifogysz az őrsi tagokból. A megoldás tehát az lesz, hogy úgy rendezed a dolgokat, hogy nem te „magyarázod el a leckét", hanem a fiúk jönnek rá mindarra, amit meg kell tanulniuk. Vagyis elmondasz néhány igazságot, amiből azután a fiúknak kell kikövetkeztetni a tennivalót. Persze, nem mindig lehet ezt megcsinálni. Furcsa volna, ha azt mondanád: A morzéban a P betű .——., a S betű ..., mi lesz tehát a R betű? De azt már megcsinálhatod, hogy elmondod: A vér feltétlenül szükséges az élethez. Akinek ütőeres vérzése van, annak elfolyik a vére. Mit kell tenni azzal, akinek ütőeres vérzése van? Nagy a valószínűsége, hogy ki fogják találni: meg kell akadályozni, hogy elfolyjon a vére. A másik dolog pedig, ami a kiképzéssel kapcsolatos, az, hogy nagyon szép dolog, ha megmagyarázod, hogyan kell pl. mesterséges légzést alkalmazni, de nem ér semmit, ha mindenki meg nem próbálta, annyira, hogy jól tudja alkalmazni. Vagyis gyakorlati módon kell a kiképzést csinálni. Bizonyára azt fogod mondani, hogy ezt harsogja a füledbe 5 éve mindenki, ezt tudod, valami kézzelfoghatót szeretnél már látni, vagy hallani. Hát komám, ez igaz, csak te rossz helyen keresgélsz akkor, ha az ilyen gyakorlati ötleteket

a vezetői könyvekben akarod megtalálni. Ott legfeljebb példákat találsz, de nem kész anyagot. Elő kell venned a saját eszedet, gyötörni kell, és minden gyűlés előtt megújuló harcot kell vívnod a próbaanyaggal, hogy kiadja a titkait, szemléltethetővé váljon.

De nemcsak kiképzésből áll a gyűlés. Van ott más is. Például játék. A játékot általában úgy szokás kezelni, mint valami csodaszert, amitől mindenki felélénkül, elmúlik az unalom, szóval olyan mindenre jó gyógyszer. Ez igaz, de valahogy azt ne hidd, hogy a játékot nem lehet megúnni. Nagyon is lehet. Ne nyúzzatok örökösen egy játékot, mert jóból is megárt a sok. Különben a játékról két bőrt húzhatsz le, ha okos vagy. Egyrészt üdülés, másrészt viszont kitűnő alkalom, hogy minél jobban megismerd a fiúkat.

Aztán ott vannak a felolvasások, viták, megbeszélések. Számodra megannyi kérdőjel. Mit olvassunk fel? Mit vitassunk meg? Hogyan tudom a vitát kézbentartani? És így tovább. Nézzük csak sorban. Hogy mit olvassunk fel? Vagy olyasmit, ami nemes szórakozás és egyszersmind tanulni is lehet belőle (népmese Nyírő, Tamási elbeszélés, történelmi regény részlete stb.) vagy olyasmit, ami a fiúk valamilyen problémájával foglalkozik. (Kitűnő anyagot szolgáltat erre Koszter atya „Kérdőjelek a fiúszívekben" és Szívós Donát: „Magyar vagyok" című könyve.) Ezt azután lehetőleg kövesse vita. De vitát csak olyan tárgykörből rendezz, aminek feltétlenül ura vagy. Te nem lehetsz résztvevő a vitában, neked felette kell állnod az egyes véleményeknek, hogy azután egészséges szintézisben összefoglalhasd a vitát és befejezhesd úgy, hogy abban mindenki megnyugodjék. A te dolgod az is, hogy néhány fogas kérdést készenlétben tarts, hogy ha elaludni készül a vita, újból felpiszkálhasd a kedélyeket. Nagyon hasznos, ha egy-egy fiút a gyűlés előtt négyszemközt felbiztatsz a két ellentétes nézet védelmezésére. Mindig csak az első hozzászólás hiányzik, s ha az megvan, amiről a két felbújtott fiú gondoskodik, a többi már magától jön. A vita szellemére nagyon vigyázz. Ha civilek vitatkoznak, a vita végén mindenki sziklaszilárd a saját meggyőződésében, nem hajlandó belátni a másik fél igazát. Ha cserkészek vitatkoznak, a végén egyre fogynak az ellentétek, s végül megegyeznek az igazságban. Magyarázd meg a fiúknak, hogy a vitában nem személyek, hanem elvek, gondolatok mérkőznek, s az igazságot belátni nem szégyen, hanem dicsőség.

Az őrs összetartását két eszközzel fokozhatod a gyűléseken. Az egyik eszköz a formaságok. Ki kell alakítanod valami rítust, ami más, mint a többi őrsöknél, és azonfelül meg is felel a fiúk igényeinek. Pl. ima után egy magyar háborús hőstett felolvasása, gyűlés végén díszmenet az őrsi zászló előtt, gyűlés végén körkézfogással eléneklitek az őrsi indulót stb. A másik az időnkénti tervezgetések és visszapillantások. A tervezgetések mindig a gyűlés legkellemesebb részét jelentik az egész őrsnek. Jó dolog is nagy dolgokat véghezvinni, legalább elméletben. A fiúk nagyon szívesen szőnek rózsaszín terveket a jövőről, de ábrándjaik ritkán valósulnak meg. Mint a szappanbuborékok, a valóság első legyintésére szétpattannak. Rajtad áll, hogy érdeklődött szappanbuborékokat fújjanak, amelyek kibírják az idő próbáját. S hogy ne csak a levegőbe tervezzetek, célszerű, ha időnkint megbeszélitek, mi valósult meg előző terveitekből. Itt ne felejtsd el kihangsúlyozni szép finoman, hogy no lám, mennyi szép és érdekes dolgot csinálunk mi együtt! Magyarul: tudatosítsad a közös élményeket.

Befejezésül még valamit. Úgy intézd a dolgot, hogy a gyűlés minél több fiúnak személyes ügye legyen. Adjál ki nekik előadásokat, kiképzési munkát, játékvezetést, énekvezetést, adj módot arra, hogy hozzászóljanak az elmondottakhoz.

Most, hogy végére értem levelemnek, és végigolvastam, amit eddig írtam, úgy érzem, méltatlankodni fogsz, hogy kevés kézzelfogható dolgot írtam. Van is benne valami, de őszintén megmondom, nem is ez volt a célom. Nem azt akarom, hogy az én jól-rosszul sikerült másolatom legyél, hanem azt, hogy

a magad fejével gondolkozz. Nagyon kényelmes, úgyszólván cserkészszerűtlen megoldás volna, ha azt mondanád: „Elég dz tőlem, hogy megkérdezem, mit kell csinálnom, és megteszem, amit tanácsolnak.“ Nem komám, ez nem hozzád illő! Hadd csikorogjanak azok a rozsdás kerekek a fejedben!

Jó csikorgást kíván
Tóni bátyád.

ROVATVEZETŐ: FODOR ÁRPÁD

„Állatmentés tűzből“

címmel érdekes cikket írtak a RIADÓ f. évi október hó 15-i számában Kőry Árpád és Rakolczay Sándor. Természetesen ők a légitámadások során várható tüzek miatt foglalkoznak az állatok tűzből való mentésével, de tanácsaikat minden cserkész és minden állattartó gazda vésse jól az eszébe, mert így sok más tűzkár esetén is többet menthet meg állatállományából, mintha akkor elveszti fejét.

Az állatokat két csoportra oszthatjuk, ha tűzzel szemben tanusított viselkedésüket vizsgáljuk. A vadállatok félnek a tűztől és szabadon kifejlődött ösztönük erdő-, mezőégések alkalmával menekülésre sarkalja őket. Bár a vadállatok sose tanulták a tűz három feltételét: éghető anyag, gyúlási hőmérséklet és az égést tápláló oxigén „szerencsés“ összetalálkozása, sem a tűzoltás lehetőségeit, sem azt nem tanulták, hogy a víz a legjobban bevált tűzoltó anyag, mégis tavak, folyók felé keresik a menekülést. Másképpen viselkednek a háziállatok. Félnek ők is a tűztől, de egész életükben azt tanulták, azt tapasztalták, hogy nekik minden védelmet óljuk, istállójuk nyujtott. Itt kapták életükben élelmük legnagyobb részét is. Igy aztán természetes, hogy bár a tűztől félnek és félelmük a megvadulásig fokozódhat, istállójukat legtöbbjük akkor sem meri elhagyni, ha ég már a tető és ők történetesen kimehetnének. Sőt! Még kihajtani sem hagyják magukat, a kivezetés ellen is védekeznek körmük szakadtáig, elkövetnek mindent, hogy a bennük rémületet keltő rettentő ellenség, a tűz ellen minél hosszabb ideig menedéket adjon otthonuk, istállójuk, óljuk.

Hogyan mentsük hát meg őket az elevenen való megégés borzasztó kínjai elől? Hogyan segíthetünk egy magyar gazda tűz által pusztuló vagyonának legalább a lábon elvezethető állatállományán? Kövesük az idézett cikkben olvasható tanácsokat.

Általában célszerű az istállók kijáratát úgy kiképezni, legömbölyíteni, hogy a kivezetés ellen védekező állat ott meg ne sérthesse magát.

A legnehezebb a lovakat kivezetni. Nincs hol megfogni őket. Kötőfékjüknél fogva vezethetjük, de célszerű fejüket letakarni, hogy ne láthassák a fenyegető tüzet, nehogy rémültében a már kivezetett állat vissza forduljon. Vigyázni kell, mert könnyen megsértheti a kivezetés elleni védekezése közben mentőjét is. Szerencsés eset, ha a ló fel van szerszámozva. Ilyenkor könnyebb a kivezetése, mert több helyen tudjuk megfogni, de sokat jelent az is, hogy a ló szokva van ahhoz, hogy felszerszámozva rendszerint kivezetik az istállóból és általában belenevelődött, hogy felszerszámozva még inkább szót kell fogadnia a embereknek. Ezért tanácsolják a cikk írói, hogy riadó esetén célszerű a lovakat felszerszámozni hirtelen, mert így a keletkező tűz esetén, a lovak mentése könnyebb.

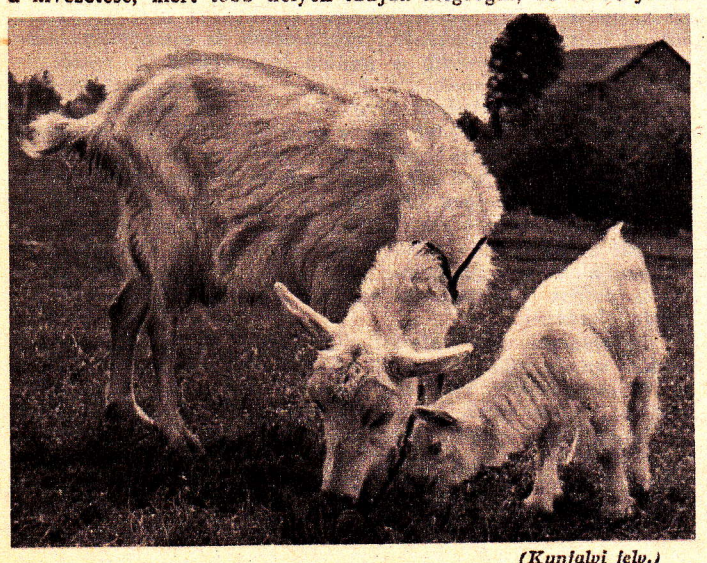

(Kunfalvi felv.)

Szarvasmarhák kivezetése égő istállójukból éppen olyan nehéz. Hozzáértő erős emberek szarvuknál fogva vezethetik ki őket. Aki ehhez nem ért, jobban teszi, ha szarvukra kötött kötélnél fogva vezeti ki őket, miközben mások a testükre erősített kötélnél segítik kihúzni az állatot. Természetesen a szarvasmarha fejét is takarjuk be mentés közben.

Sertés kivonszolása közben ügyeljünk, hogy meg ne haraphassanak, mert harapásuk komoly sérülést okozhat az embernek. Helyes eljárás, ha nyaka, vagy hasa alá pokrócot, ponyvát vagy hevedert illesztünk és úgy vonszoljuk ki óljukból. Fejüket takarjuk le. Szükség esetén lábuknál, fülüknél, farkuknál fogva is vonszolhatjuk. Ez a mód ugyan ellenkezik az állatvédelemmel, de ha máskép nem segíthetünk, így még mindig kisebb kínokat áll ki az állat, mintha óljában ég, az utóbbi mód alkalmazásánál még jobban vigyázzunk az állatok harapására. A sertés fejét is takarjuk le.

Juhokat az akolból kivezetni úgy lehet, hogy a vezérkost visszük ki előbb, őt aztán követik a juhok.

Baromfiakat legjobb, ha megfogjuk és zsákba, kosárba teszszük. Szabadon engedve, esetleg vissza menekül égő óljába.

Sose tudhatjuk, hogy az állatok ólja, istállója mikor gyullad ki. Ezért jó, ha az istállók körül mindig van néhány vödörben oda készítve víz és néhány pokróc, takaró vagy zsák, amit vízbe mártva, a mentő is használhat, de a mentésre szoruló állat betakarására, esetleg meggyulladt szőrének vizes ruhával való oltására is használhatunk. Az égési sebek dörzsölését kerüljük, a sérüléseket vizes ruhával kössük be. Füstmérgezést szenvedett, ájult állatot vigyük a szabadba, locsolgassuk, mozgassuk mellkasát olyan módon, mint azt az ember mesterséges lélekzésénél tanultuk.

Minden tűzesetnél számoljunk a kényszervágás szükségességével is, mert lehet, hogy az állat sérülései ezt szükségessé teszik. A kényszervágás nem csak az állat értékesítését teszi lehetővé, hanem pusztulása előtt sok hiába való kíntól menti meg az állatot.

Barátosi József

TELEPITÉS

Kedves Cserkész Testvéreim! Hosszú tizenhat hónap után újra visszatértem közétek. Ismét itthon vagyok. A jó Isten visszasegített a messzi orosz pusztaságokról s most már ismét itthon végzem kötelességemet, mit kiszabott rám életem végezetéig.

Hogy megjöttem, első utam természetesen a mi közös munkánkhoz, a telepítő szolgálathoz vezetett.

Cserkész Testvéreim! Első szavam hozzátok a köszönet szava. Köszönöm munkátokat, buzgóságtokat, amivel munkánkat ezek alatt a hosszú hónapok alatt továbbvittétek s ébren tartottátok a gondolatot. Köszönöm elsősorban ezt a munkát a 11, 25, 44, 47, 82, 85-ös, 131, 198, 213, 433, 538, 568, 750, 856, 903, 919, 952-es cserkészeknek (minden csapatot helyszűke miatt nem tudok felsorolni), kik minden sürgetés nélküli munkájukkal elsősorban tették lehetővé, hogy immár eredményt is tudunk felmutatni, hogy végre megvehettük első telepeinkhez szükséges földet, első házunkat már fel is építhettük s hogy első telepünket új tulajdonosaiknak a december 5-i regős kiállításon már át is adhatjuk.

Igen, Testvérek! Munkánknak, fáradságunknak, csüggedetlenségünknek már megvan a gyümölcse. Két telephez szükséges pénzünk van együtt. Első házunk már tető alatt is áll, beköltözhető. Következő számunkban már hozunk róla fényképet is.

Szolgálatunkat Tiszaborkúton kezdtük meg. Itt a legkedvezőbbek a feltételek s itt is igen nagy szükség van arra. Telepeseink megélhetését teljesen biztosítottuk s ki tudja — ha a munka nálatok is tovább folyik, — pár év mulva már egy egész cserkészfalu fog állani.

Köszönöm tehát munkátokat s kérlek benneteket, hogy munkánkat most már különös pontossággal és kitartással végezzétek. Én bízom bennetek, bízom akaratotokban s most már feltétlenül bízom s sikerben is!

Bánhegyi István

✤

Kérjük azokat a csapatokat, melyeknél összegyüjtött telepítő fillérek vannak, hogy azokat azonnal fizessék be csekkszámlánkra.

✤

Legközelebbi számunkban megkezdjük telepítő szolgálatunk eddigi eredményeinek a részletes közlését.

CIRKUSZ A TÁBORBAN

Multkor Sanyi unokabátyám (igazi vérbeli cserkész) látogatott meg, aki unszolásomra elmesélte az alábbi történetet:

„Komoly, négy hétig tartó nagytáborban voltunk. Talán sohasem éreztem annyira jól magamat a táborban, mint akkor, amikor ez a történet lejátszódott. Vigan, munkával, játékkal, tábortüzekkel teltek a napok, amikor az egyik héten egy érdekes hir jelent meg a „Tábori Hirharang" című tábori hetilapunkban. Hatalmas betük hirdették:

SZENZÁCIÓ! ILYEN MÉG NEM VOLT!

CIRKUSZ A TÁBORBAN!

RENDEZI A RÓKA-ŐRS A PACSIRTA-ŐRS KÖZREMÜKÖDÉSÉVEL.

Óriási meglepetéssel olvastuk valamennyien a hirt, annál is inkább, mert tudtuk, hogy a „rókák" és „pacsirták" nagy vetélytársak voltak, tavasszal pedig végleg összevesztek az őrsi akadályversenyen, melyet a „rókák" nyertek meg, de csak azért, mert több „pacsirtát" „igyekeztek" versenyképtelenné tenni.

Másnap már láttuk, amint a két őrs tagjai serényen dolgoznak a színpad felépitésén. Délután óriási táblát helyeztek el a színpad előtt a következő szöveggel:

„Cirkuszi előadásunkat ma este 7 órai kezdettel tartjuk meg. Szeretettel várjuk összes táborozó cserkésztestvéreinket. Szereplők:

Mr. Rubarek, amerikai kardnyelő,
Mr. Hájtömeg, erőművész,
Abdullah ben Hadzsi Omár Jusszuf, indiai kerékpárművész,
Csikós Péter, bugaci céllövőmester,
A 3 orchester-virtuóz, szájharmonikaművészek,
Agyafürt Kelemen, világhirű zsonglőr, a Róka-őrs tagjai.
A műszaki teendőket a Pacsirta-őrs végzi."

Mindenki türelmetlenül várta a fejleményeket, még a „rókák" is.

A Pacsirta-őrs tagjai azonban nevetgélve, súgdolózva jártak-keltek a táborban. Mi, öreg „medvék" sejtettük, hogy valami csalafintaság lesz a dologban. Sejtelmünk valóra vált, amint azt később a cirkuszi „előadáson" láttuk. Hét óra volt, amikor a gyülekező helyüket elfoglaló fiúk előtt szétnyilt a színpad függönye, s megjelent Dömösi Jóska, a „rókák" őrsvezetője. Beszélni kezdett:

„Kedves fiúk!

Kérlek benneteket, fogadjátok szeretettel előadásunkat, melynek első számaként bejelentem a három szájharmonikavirtuózt, akik néhány ismert népdalt fognak eljátszani."

A függöny összement, s amikor ismét szétnyilt, három szájharmonikás fiú állt a színpadon. Belefújtak a harmonikába, de egyikük sem szólalt meg, s miután hosszas kísérletezés után sem tudtak egy hangot sem megszólaltatni, összement a függöny, s megjelent Dömösi Jóska, most már a függöny előtt és igy szólt:

„Elnézést kérek az őrs nevében, de első számunk érthetetlen technikai okok miatt elmarad. Következik mr. Rubarek, a világhirű amerikai kardnyelő."

Jóska eltünt, de a függöny csak nem akart szétnyilni. Helyette eszeveszett kiáltozásra lettünk figyelmesek:

— Én kardnyelőnek vagyok bejelentve, nem pedig zsebkésnyelőnek. Adjátok elő a csuklós rendszerű kardomat, én csak azt tudom lenyelni, zsebkéssel nem teszem tönkre magamat.

— De értsd meg, hogy elveszett!

— Akkor nem lépek fel!

Ismét megjelent Jóska, s kissé feldult arccal jelentette: „Második számunknak technikai okokból való elmaradásáért ismét elnézést kérek. Csikós Péter, bugaci céllövőmester következik."

Most a céltábla hiányzott, mire Jóska bejelentette a harmadik szám elmaradását is. A kerékpárművész a kerékpár kerekeinek eltünése, a zsonglőr a labdák elvesztése miatt nem tudta bemutatni számait. Az utolsó számnál az előadás elmaradásáért kért bocsánatot Jóska.

Már mindannyian felálltunk a helyünkről, amikor a függöny előtt megjelent Elek Sanyi, a „Főpacsirta" és kérte a közönséget, hogy néhány percig ne távozzék el. Leültünk tehát ismét. Néhány perc mulva szétnyilott a függöny, a színpad közepén állt Sanyi, körülötte hevertek az elveszett tárgyak: a kard, a két kerékpárkerék, a zsonglőr labdái és a céltábla. Sanyi megszólalt:

„Kedves cserkésztestvéreim!

Ne haragudjatok, hogy az előadás őrsöm nagyszerű „technikai" munkálatai folytán (a körülötte heverő tárgyakra mutatott) elmaradt. Ezzel csak vissza akartuk fizetni adósságukat a „rókák"-nak, melyet a tavaszi akadályversenyek alkalmával hiteleztek nekünk. Kérem őket is, ne haragudjanak ránk, hiszen a harag nem cserkészekhez illő, s bocsássák meg nekünk ezt a tréfát „a kölcsönkenyér visszajár" közmondás szellemében."

A beszéd után szétoszlottunk, s másnap láttuk, amint a „Főróka" és „Főpacsirta" vidáman nevetgélve, a legteljesebb megértésben sétál a tábor sürű fái alatt. Másnap tudtuk meg azt is, hogy a szájharmonikákat szintén a „pacsirták" „dugaszolták be"...

TÓTH TIBOR

A Magyar Cserkészmozgalom hiv. lapja. Megjelenik havonta kétszer. Kiadja a Magyar Cserkészmozgalom. A szerkesztésért és a kiadásért Kosch Béla dr. felel

A Magyar Cserkész előfizetési ára 4.50 pengő. (Egy összegben küldendő be!) Vállalatoknak, jogi személyeknek egy évre 40 pengő. Egyes szám ára 50 fillér.

A postatakarékp. csekkszámla száma: 31,428. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, V, Nagy-Sándor-u. 6. Cserkészház; telefon: 111—234 és 116—726.

Nyomatott Forrás Nyomdai Műintézet és Kiadóvállalat R.-T. mélynyomó körforgógépein, Budapest, VII, Dohány-utca 12

ÜZLETI SZELLEM.

Kukac Karcsi vizet árul a pályaudvaron.

— Hogy egy pohár víz? — kérdezi tőle egy bácsi.

— Tíz fillér!

A bácsi miután egy pohár vizet megivott: — Egy pengős öm van, tudsz visszaadni?

— Nincs apró pénzem. Igyék meg a bácsi még kilenc pohárral s aztán kvittek vagyunk!

KIRÁNDULÁSON.

Csavar Karcsi (egy szardiniásdobozzal vesződik): — Erről jut eszembe — mondja, — hogy a tengerben is örök a harc. A nagy hal megeszi a kis halat. Például ezeket a cápa kapja be.

Bamba Bandi: — Bámulatos. És hogy nyitja ki a dobozt?

FELVILÁGOSÍTÁS.

Kíváncsacsi Lajcsi: — Bácsi kérem, mért harangoznak ma olyan erősen?

Bácsi: — Biztosan azért, mert egy süket ember halt meg!

A MAGYAR VILÁGMÁRKA

ORION-RÁDIÓ, ORION-HŐPALACK,
ORION-IZZÓLÁMPA,
ORION VILLAMOSSÁGI CIKKEK

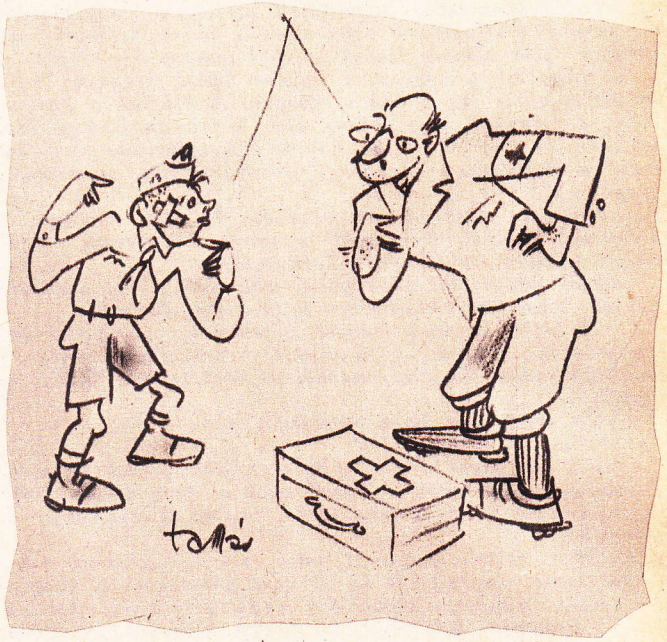

A FLASTROM.

Boka Tóni: — Jóska bá tegnap egy flastromot ragasztott a mérges pattanásomra.

Jóska bá: — Na, és nem használt?

Boka Tóni: — De igen. A mérges pattanástól megszabadultam.

Jóska bá: — Hát akkor most mit akarsz?

Boka Tóni: — Most meg szeretnék szabadulni a flastromtól is.